

PRIVREDNA/GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 133 godina XIV juni/lipanj 2014.

GLASNIK

ISSN 1840-0310

POPLAVNE U BiH

ISSN 1840-0310

9 771840 031004

Aktivnosti u vezi nastalih šteta na privrednim objektima

Sarajevo, 21. 5. 0214. godine rukovodstvo P/GKFBiH obratilo se javnosti saopštenjem

IMPRESUM

GLASNIK

GLASNIK
Privredne/Gospodarske komore
Federacije Bosne i Hercegovine
Godina XIV
juni/lipanj 2014.
Adresa: Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine
- za Glasnik -
Branislava Đurđeva 10/IV
71000 Sarajevo
Kontakt: info@kfbih.com
Telefoni: 033/566 300, 217 782
Faks: 033/217 783
www.kfbih.com
Priprema:
Poslovni glasnik d.o.o. Sarajevo
Marka Marulića 2, 71000 Sarajevo
033 710 340
poslovniglasniksarajevo@bih.net.ba

Kolegij predsjednika komora u Federaciji BiH (P/GKFBiH i komore kantona/županija) na sastanku održanom 20. maja 2014. godine u Sarajevu, formirao je koordinaciono tijelo za prikupljanje podataka o štetama nastalim na poslovnim objektima, sredstvima za rad, mašinama, zemljištu, usjevima i slično kod privrednih subjekata na teritorijima pogođenim poplavama i klizištima, proteklih dana.

Dogovoreno je da se na web stranicama svih komora u FBiH objavi obrazac na koji se mogu štete prijaviti, sa memorandumom P/GKFBiH i kantonalne/županijske komore na čijem teritoriju se kompanija nalazi. Podaci će se dostavljati kantonalnoj/županijskoj komori, a koordinaciono tijelo će razmijeniti dostavljene podatke radi sačinjavanja pregleda o štetama na području kantona/županije i FBiH.

Izveštaje za medije mogu davati svi predsjednici komora, po teritorijalnoj nadležnosti, i to od ovlaštene osobe.

Na bazi dostavljenih preliminarnih i drugih izvještaja redovno će se sačinjavati informacije i dostavljati nadležnim institucijama relevantnim u postupcima utvrđivanja šteta i mjera koje se poduzimaju na obnovi proizvodnje - rada, kao i dugoročnih mjera sa ciljem oporavka poslovnih subjekata i privrede u cjelini.

Posjete firmama pogođenim poplavama i klizištima vršit će se organizirano, uz prethodne kontakte sa nadležnim predstavnicima.

Avdo Rapa, predsjednik

Analiza stanja i budućí zadaci

U srijedu 18. 6. 2014. godine u prostorijama Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, održana je sjednica Skupštine Udruženja metalne i elektro industrije P/GKFBiH u čijem radu je učestvovao značajan broj predstavnika privrednih društava metalne i elektro industrije.

Uvodu, prisutnim članovima Skupštine i gostima obratio se Avdo Rapa, predsjednik Komore, i istakao značaj metalne i elektro industrije u ukupnim privrednim kretanjima u FBiH, te naveo neke od glavnih aktivnosti u dosadašnjem radu ovog udruženja. Predsjednik Rapa je naglasio da Komora ima prvenstveni zadatak da okuplja privrednike, koji će kroz udruženja i organe Komore artikulirati svoje interese u cilju stvaranja povoljnijeg ambijenta za poslovanje na području FBiH i BiH. Komorski sistem u ovom periodu intenzivno radi na prikupljanju podataka o nastalim štetama kod privrednih subjekata koji su pogođeni prirodnom nepogodom u maju ove godine (poplave, bujice, klizišta), prijedlozima mjera za ublažavanje posljedica i njihovo prevazilaženje. Radi se na izradi smjernica za preventivne aktivnosti, kako bi ubuduće ovakve ili slične slučajeve dočekali spremniji. Potpisan je Memorandum o razumjevanju sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, Udruženjem poslodavaca FBiH i Savezom samostalnih sindikata BiH, gdje su prvi koraci bili prijavljivanje nastalih šteta. Federalni zavod za zapošljavanje objavio je poziv za

Program javnih radova, gdje će se zaposliti 2.000 osoba sa evidencije nezaposlenih za šta su predviđena sredstva u iznosu od 3,6 miliona KM. Radi se i na izradi programa za očuvanje radnih mjesta i obnavljanju proizvodnje u privrednim društvima koja su pretrpjela štete.

Predsjednik Udruženja metalne i elektro industrije Kasim Kotorić je istakao važnost udruživanja privrednih subjekata, koji svojim prijedlozima i zajedničkim radom mogu uticati na stvaranje boljih uslova za rad i razvoj privrednih društava. Lošim Zakonom o privrednim komorama FBiH komora je kažnjena, iako je svo vrijeme radila na unapređenju rada privrednih subjekata i nije dozvolila donošenje

strategija koje su imale za cilj gašenje teške metalne industrije, a koja je glavni pokretač razvoja FBiH. Mnogo je problema u ovoj oblasti, jedan broj privrednih društava je u stečaju ili otežano posluje, ali i dalje imamo dosta zdravih privrednih društava u metalnoj i elektro industriji, koja sigurno mogu biti pokretači razvoja. Također, kazao je da bez komora i bez saradnje privrednih društava, sigurno nema kvalitetnog napretka. Potrebno je uraditi novu strategiju, u čijoj izradi trebaju učestvovati privrednici i vlasnici kompanija, te stručno osoblje komorskog sistema i nadležnih institucija.

U daljem radu, Skupština je razmatrala i usvojila Poslovnik o radu Skupštine Udruženja, te predložila i izabrala Odbor Udruženja na mandatni period 2014 - 2018. godine.

Važno je kazati da je dopunjen pred-

loženi Program rada Udruženja za 2014. i 2015. godinu, te da su svi članovi Skupštine imali svoje prijedloge za rad Udruženja u narednom periodu, što ukazuje na mnoštvo problema u okviru metalne i elektro industrije, ali i na činjenicu da privrednici i vlasnici kompanija imaju i konkretne mjere, kako bi se stanje u privredi poboljšalo.

Dat je zadatak i Odboru Udruženja da u što kraćem roku uradi kvalitetan registar firmi sa područja FBiH, kako bi se moglo nastupati prema domaćim i inostranim firmama u cilju ostvarenja poslovne saradnje između privrednih subjekata.

Također, težište je stavljeno na promociju domaće proizvodnje, proizvodnja i usluga, te je potrebno aktivno raditi na smanjenju uvoza onih roba i usluga koje imamo na raspolaganju na domaćem tržištu.

Razgovaralo se o mnogobrojnim problemima koji guše bh. privredu, te daljnje smjernice i prioritete budućeg djelovanja Udruženja. Na kraju sjednice razmatrana je novonastala situacija na poplavljenim područjima.

*Sekretar Udruženja metalne i elektro industrije P/GKFBiH
Almin Mališević dipl.ing.maš.
(a.malisevic@kfbih.com)*

Okrugli sto UCOUNO

„Zašto su državna preduzeća poslovno neefikasna?“

Da bi se razmotrila neefikasnost u upravljanju državnim preduzećima, ali i predložila rješenja za ovu pojavu, Udruženje certificiranih lica za obavljanje funkcija u nadzornim odborima i upravama privrednih društava sa učešćem državnog kapitala (UCOUNO) organizovalo je okrugli sto, u saradnji sa Ekonomskim institutom u Sarajevu. Okrugli sto održan je 05.06.2014. godine, uz učešće članova UCOUNO, predstavnika akademske zajednice, Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša Kantona Sarajeva, državnih preduzeća i privatnog sektora, te privrednih komora sa područja FBiH.

Predsjednik odbora UCOUNO prof. dr. Aziz Šunje predstavio je učesnicima rezultate istraživanja poslovne efikasnosti državnih preduzeća, koji ukazuju na znatnu neefikasnost ovih privrednih subjekata. Prof. dr. Šunje istakao je da je ključni razlog za to nedovoljan nivo korporativnog upravljanja u državnim preduzećima, odnosno činjenica da država svoje firme ne tretira kao istinske korporacije.

Drugi panelista na okruglom stolu, stručnjak za korporativno upravljanje dr. Manojlo Babić naglasio je da se u BiH političke stranke poistovjećuju sa vlasnicima državnog kapitala, a da neefikasnost državnih preduzeća proizlazi iz toga što ih stranke često koriste da bi ostvarile vlastite ciljeve, umjesto da njima upravljaju u ime i u interesu građana.

U takvim uslovima, kod imenovanja u nadzorne odbore i uprave, podobnost dobija veći značaj od profesionalnih kvalifikacija. Zbog toga je još jednom potcrtano da imenovanja i razrješenja članova uprava i NO treba temeljiti isključivo na njihovim kompetencijama i ostvarenim rezultatima, kako bi se firmama obezbijedilo kontinuirano

efikasno upravljanje, te zaštita od uticaja dnevne politike i socijalnih momenata.

Dok su propisima jasno definisana ovlaštenja vlada kod imenovanja nadzornih odbora i uprava, učesnici okruglog stola konstatovali su da pitanje odgovornosti članova vlade nije obrađeno u jednakoj mjeri. Budući da državna preduzeća generišu značajan dio BDP i ukupne zaposlenosti, potrebno je posvetiti pažnju pitanju „javnog menadžmenta“, tj. odgovornosti vlada za imenovanja koja vrše.

Kao treći panelista, direktor JP Autoceste FBiH d.o.o. mr. Ensad Karić istakao je da je teško naći kvalitetne kadrove koji mogu upravljati značajnim projektima. S tim u vezi, važno je takve stručnjake motivirati adekvatnim nagrađivanjem. Gledajući preduzeća u globalu, trebalo bi više računati voditi o upravljanju ljudskim resursima i angažovanju odgovarajućih kadrova. Podvučeno je da treba stvoriti sistem korporativnih vrijednosti u kojem članovi NO i uprava imaju dovoljno ovlaštenja da efikasno upravljaju firmom, odgovaraju za ostvarene rezultate i u skladu sa njima primaju naknade.

Ponuđeno je nekoliko konkretnih mjera za unapređenje poslovne efikasnosti državnih preduzeća, u kojima bi članovi UCOUNO učestvovali direktno. Sugerisano je da Ekonomski institut pristupi izradi programa reforme javnih preduzeća, kojem bi članovi UCOUNO doprinijeli svojim prijedlozima. Prisutni su pozvani da njeguju preduzetnički način razmišljanja, te da znanja o korporativnom upravljanju, stečena između ostalog kroz usavršavanje članova NO i uprava koje provodi P/G K FBiH, primjenjuju već sada u svakodnevnom radu. Također je naglašeno da treba istrajati u dosljednoj primjeni Uredbe Vlade FBiH kojom je proces usavršavanja regulisan.

Aida Kalajđžisalihović, dipl. oec. (k.aida@kfbih.com)

Javna rasprava

Nacrtu Zakona o privrednim društvima FBiH

Važeći Zakon o privrednim društvima je na snazi od 1999. godine. Do danas je više puta mijenjan i dopunjavan, što je na određeni način u praksi stvorilo određene nejasnoće i dileme u primjeni, pogotovo zbog parcijalno regulisanih pojedinih pitanja.

Kako je u međuvremenu Bosna i Hercegovina potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, to su nastale obaveze usklađivanja pozitivnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije, odnosno značajnije približavanje najboljim svjetskim praksama, kao i usvajanje novog sistema donošenja propisa ustanovljenog od EU.

Pored toga, postoji obaveza da se usvoje i novi evropski standardi u oblasti korporativnog upravljanja, te uspostavljanje efikasnih mehanizama za praćenje primjene tih standarda.

Cijeneći da bi usklađivanje važećeg zakona o privrednim društvima s evropskim direktivama, značilo da više od 50 posto postojećeg Zakona treba biti obuhvaćeno izmjenama i dopunama, to se predlagač Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, odnosno Vlada Federacije BiH opredijelila za donošenje novog Zakona u koji bi svakako bile uvršene i sve prethodno donesene izmjene i dopune.

Nacrt Zakona o privrednim društvima je utvrdila Vlada FBiH krajem oktobra 2013. godine i uputila ga u dalju parlamentarnu proceduru.

Zakon je prihvaćen u Zastupničkom domu Parlamenta FBiH u formi nacrtu na 26. sjednici koja je održana 12. 3. 2014. godine, a Dom naroda PFBiH isti je usvojio na

22. vanrednoj sjednici koja je održana 11. 4. 2014. godine.

ZDPFBiH je donio Zaključak kojim se između ostalog zadužuje predlagača da organizira i provede javnu raspravu koja će trajati 60 dana.

U skladu sa zahtjevom predlagača Zakona- Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, Privredna/Gospodarska komora FBiH je organizirala dana 28. 5. u Sarajevu, a 30. 5. 2014. godine u Mostaru javne rasprave o Nacrtu ovog zakona .

Ovim zakonom uređuje se osnivanje, poslovanje, upravljanje i prestanak privrednih društava. Zakon predstavlja pravni okvir za stvaranje uvjeta za otklanjanje barijera i nedostataka koje su uočili poslodavci i Vijeće stranih investitora u praksi. U odnosu na važeći Zakon, najznačajnije izmjene se odnose na uslove za registraciju koji se mogu urediti i drugim aktima, mogućnost podnošenja tužbe ako odgovorno lice ne izvršava obaveze, te smanjenje osnivačkog kapitala sa 2.000 na 1.000 KM.

Predlagač je stava da se treba donijeti zakon koji će na sistemski način rasteretiti privredu, odnosno zakon koji mora biti u potpunosti usaglašen sa drugim propisima koji su na snazi, i pored činjenice da je Zakon o privrednim društvima osnovni zakon koji reguliše rad privrednih društava .

Uvodničari Javne rasprave su bili Stipe Buljan, sekretar ministarstva i Jasmina Pašić, pomoćnik ministra energije, rudarstva i industrije.

Višesatne rasprave po nacrtu predmetnog Zakona su obilovale velikim brojem sugestija, primjedbi i prijedloga za poboljšanje teksta Zakona, a sve su bazirane na dosadašnjem iskustvu i dilemama u primjeni važećeg Zakona o privrednim društvima.

Primjedbe učesnika Javne rasprave su se odnosile kako na nova predložena rješenja, tako i na odredbe koje su preuzete iz važećeg Zakona.

Predloženi tekst Nacrta Zakona o privrednim društvima prema mišljenju većine diskutanata, predstavlja napredak i daje izvjesna poboljšanja u određenim segmentima funkcionisanja privrednih društava, jer su uočene pravne praznine u odnosu na rješenja aktuelnog Zakona, ali i potrebe prakse.

Prije svega, istaknuto je da novi Zakon o privrednim društvima treba biti u potpunosti kompatibilan sa odredbama Zakona o registraciji poslovnih subjekata FBiH, s obzirom da Zakon o privrednim društvima sadrži značajan dio odredbi koji upravo tretiraju problematiku Zakona o registraciji.

Isto tako, novi Zakon o privrednim društvima treba biti kompatibilan sa odredbama Zakona o notarima, Zakona o likvidaciji, Zakonom o vrijednosnim papirima, kao i drugim zakoni-

nima koji su uređena pojedina pitanja koja su predviđena i ovim Zakonom.

Posebno je ukazano na potrebu kvalitetnijeg i preciznijeg formulisanja pitanja osnivanja podružnica privrednih društava (posebno da se odluka o osnivanju podružnice donosi u formi notarski obrađene isprave), te da se briše mogućnost da strano društvo može osnovati podružnicu u FBiH (ovakva podružnica nema status pravnog lica, posluje u ime i za račun tog stranog društva, ostvareni prihod, porezi u ostvarena dobit se reflektira u državu odakle je to strano pravno lice).

Novi Zakon o privrednim društvima FBiH, treba biti koncipiran na način kojim se organizacija i način rada privrednih društava ne treba bitnije razlikovati od ovih uslova predviđenih Zakonom u Republici Srpskoj, kao i Brčko Distriktu BiH. Naravno to ne znači da bi trebalo u potpunosti preuzeti identičan zakon, nego se treba imati u vidu da uslovi za funkcionisanje privrednih društava u cijeloj BiH trebaju biti približno isti, u cilju nepovredivosti jedinstvenog tržišnog prostora BiH.

Posebno je ukazano na potrebu da se u što je moguće većoj mjeri tekst zakona usaglasi sa direktivama i smjernicama evropskog zakonodavstva, što u prilog ovome sigurno daje garanciju i činjenica da su u izradi ovog Zakona učestvovali i predstavnici IFC.

Značajan dio diskusije se odno-

sio na postavljanje starosne granice za članove Uprava i Nadzornih odbora privrednih društava. Naglašeno je da starosna dob od 65 godina nije sporna.

Prema mišljenju učesnika javne rasprave, kod odredbi koje definišu ovo pitanje, neophodno je detaljnije razgraničiti privredna društva koja su u privatnom vlasništvu, od privrednih društava koja su u državnom vlasništvu ili u kojima postoji učešće državnog kapitala (ali isključivo na članove uprava in Nadzornih odbora koji su u ove organe imenovani ispred državnog kapitala).

Ovo razgraničenje po osnovu prirode kapitala, državno i privatno, je neophodno i kod određenog broja drugih odredbi Zakona, kako predložena zakonska rješenja ne bi bila ograničavajući faktor u funkcionisanju privrednih društava koje su u privatnom vlasništvu, a posebno ograničavajući faktor za vlasnike kapitala, čije kompanije posluju po tržišnim principima.

Veliki broj primjedbi je istaknut i po pitanju poboljšanja teksta zakona u tehničkom smislu, što bi za subjekte olakšalo implementaciju Zakona u praksi.

Budući da je na prijedlog zakona iznesen veliki broj prijedloga za korekcijom, za očekivati je da tekst zakona u konačnoj verziji, odnosno u daljoj proceduri usvajanja, pretrpi određene izmjene i dopune u odnosu na predloženu verziju.

Seminar

“Integrirani sistemi upravljanja i fabrička kontrola proizvodnje”

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH uz tehničku pomoć GIZ-a 13. 6. 2014. godine organizirala seminar o temi “Integrirani sistemi upravljanja i fabrička kontrola proizvodnje” koji je okupio predstavnike preduzeća koja žele da svoje proizvode i usluge plasiraju na zapadnoevropskom tržištu.

Izlaganje o ovoj temi na Seminaru imala je mr. Mara Bokić, predsjednica Upravnog odbora Asocijacije za kvalitet BiH istaknuvši da privrednici imaju poseban problem što ne vide direktne koristi od implementacije međunarodnih standarda u svojim preduzećima sve dok im se ne desi da im neko traži dokaze o usklađenosti njihovih proizvoda sa direktivama Evropske unije ili dok njihove kamione ne zaustave na granici.

Tri bitna segmenta u kontekstu ove teme su: in-

frastruktura kvaliteta na nivou BiH, gdje postoji institucionalni i zakonski okvir, zatim usklađivanje samih proizvoda sa zahtjevima

međunarodnih standarda i direktiva EU, te implementacija sistema upravljanja kvalitetom i zaštite okoliša.

Kada jedno preduzeće

ima više standarda onda je veoma bitno da se ti standardi integrišu, da ne bude previše dokumentacije. Istovremeno, harmonizovani standardi zahtijevaju fabričku kontrolu proizvodnje. To zapravo nije ništa drugo nego dobra sljedljivost proizvoda od ulaska materijala do izlaska gotovog proizvoda.

Proizvođači na seminaru su dobili jasnija objašnjenja o značaju integriranih sistema upravljanja i njihovoj integraciji sa zahtjevima fabričke kontrole koja se veže za direktive EU.

O zaključcima sa ovog seminara koji su iskristalisali privrednici bit će upoznate relevantne institucije vlasti, jer samo na taj način će saznati za probleme koji prate izvoznike.

Š. Alimanović

Tešanj

Održan 10. sajam privrede „Biznis 2014“

U poslovnoj tešanjskoj zoni "Bukva", održan je 10. sajam privrede "Biznis 2014" Tešanj.

Sajam je 22. 5. 2014. godine svečano otvorio Suad Huskić, načelnik općine Tešanj i Mensur Krdžalić, predsjednik Udruženja privrednika "Biznis centar" Jelah - Tešanj.

lah - Tešanj.

Prigodnim govorom gostima i posjetiocima, obratili su se Mensur Krdžalić, predsjednik Udruženja privrednika "Biznis centar" Jelah - Tešanj; Suad Huskić, Općinski načelnik; Viktor Borecky, zamjenik ambasadora Slovačke u BiH i Laj-

os Kohari, zamjenik mađarskog ambasadora u BiH.

Iako održan u vremenu vremenske nepogode u Federaciji BiH, 10. sajam privrede "Biznis 2014" Tešanj, okupio je veliki broj izlagača, preko 70 iz svih grana privrede. Predstavili su se i proizvođači komponenti

za automobilsku industriju, metaloprerađivači, pretrađivači tekstila i kože, prehrambeni proizvođači, razna udruženja, nevladine organizacije, obrazovne institucije i mnogi drugi.

Predstavnici Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, posjetili su sajam i na licu mjesta se uvjerali u bogatu ponudu privrednika sa prostora Tešnja i okoline. Teško je neprimjetiti odliku privrednika sa ovih prostora, a što je sigurno jedan od faktora uspjeha, da veoma dobro saraduju i poznaju se i da se često druže formalno i neformalno na skupovima koje sami organiziraju.

Važno je naglasiti, da je ovogodišnji "Biznis 2014" Tešanj humanitarnog karaktera, i da će sva sredstva tu prikupljena biti uručena onima kojima su najpotrebnija.

Almin Mališević, dipl.ing.maš.

Kupujmo domaće

Organizovano na tržišta – strategija zapošljavanja i razvoja

Još 2003. godine, kada je uvoz u Bosnu i Hercegovinu bio tri puta veći od izvoza, kada je nezaposlenost bila najveća na Balkanu, kada je samo mali procenat prehrambenih artikala bio domaćeg porijekla, komorski sistem kreće u projekt „Kupujmo domaće“ na prostoru BiH.

Tako su Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora BiH, Privredna/Gospodarska komora FBiH, Privredna komora Republike Srpske i Privredna komora Brčko distrikta BiH, osmislile program u cilju jačanja bh. privrede. Ovaj program komore su rea-

lizirale uz podršku USAID-ovog projekta „Podizanje konkurentnosti razvojem klastera (USAID CCA)“. Rezultati su ubrzo bili vidljivi na terenu, jer je kampanja bila usmjerena na razvijanju svijesti građana da kupuju domaće proizvode. Zbog nedostatka institucionalne podrš-

ke od strane svih nivoa vlasti, nakon više od 10 godina od početka kampanje, domaći proizvod i proizvodnja nisu dostigli zastupljenost na bh. tržištu, kakvu bi trebalo, posebno imajući u vidu razvijenost bh. ekonomije i stopu nezaposlenosti. Još uvijek imamo nepovoljan

odnos izvoza nad uvozom, uvijek uvozimo velike količine prehrambenih proizvoda koji se proizvode i u BiH, a posljedica toga je armija nezaposlenih. Svi ovi negativni pokazatelji nam govore da proteklih godina nije dat maksimum na promociji domaće proizvodnje i domaćeg proizvoda, ali ni svijesti građana o kupovini domaćeg nije na zadovoljavajućem nivou. Ovakvi pokazatelji potvrđuju činjenicu da je cijeli sistem na promociji domaće proizvodnje u BiH očito zakazao. Možemo konstatovati i da individualno djelovanje i pojedinačna istupanja privrednika nisu bili dovoljni da domaća proizvodnja i proizvod dobiju mjesto na tržištu BiH, u onoj mjeri, u kojoj bi razvijala vidno oslabljena bh. ekonomija. Ono što je neophodno uraditi u narednom periodu je, da se, kroz sve nivoe vlasti u BiH, od općinskog do državnog, komorski sistem BiH, sistem obrazovanja, nevladina udruženja, zavode za zapošljavanje,.. uradi jedinstven sistemski pristup ovom problemu u vidu donošenja odgovarajućih zakonskih i podzakonskih akata, odluka, programa isl. Zajedničkim snagama agresivno i neodložno dati priliku kvalitetnim domaćim proizvodima, domaćoj proizvodnji i domaćim firmama, kroz sufinansiranje i poticaje od strane svih nivoa vlasti u BiH, ojačati bh. privredu i omogućiti da budu konkurentni. Svijest o kupovini domaćeg proizvoda razvijati od vrtića, kroz obrazova-

nje i potom medije osvijestiti građane o bitnosti kupovine domaćih proizvoda. Također, ojačati postojeća udruženja privrednika pri privrednim/gospodarskim komorama, malim preduzećima pomoći da uz velike već tržišno zastupljene firme, izađu na tržište i dobiju šansu da se razvijaju, a samim tim i zapošljavaju nove radnike.

Jedan od načina pomoći domaćim privrednicima je i organiziranje Forum o domaćoj proizvodnji. Jedan takav organizira Poslovni klub Internacionalnog Burč univerziteta i Udruženje „Kupujmo i koristimo domaće-kvalitetno proizvedeno u BiH“ i koji je ove godine održan 22. 5. 2014. Na panel diskusiji o temi „Kako pomoći domaću privredu“ svoje stavove iznijeli su: Admir Kapo, predsjednik Udruženja „Kupujmo i koristimo domaće“, Suhad Ećo, direktor by Ećo Company i predsjednik Asocijacije drvne industrije i šumarstva VTK, Adis Hasković, direktor MCM i PR AS Group, Aida Odošić, marketing menadžer Bellissime, Elma Ganić, marke-

ting menadžer Amko Komerca i Nedžad Biberović, marketing menadžer MI Ovako. Predsjednik organizacionog odbora Haris Magrdžija, je istakao kako Forum nije magični štapić koji bi riješio sve probleme domaće privrede, ali može uticati na svijest građana o kupovini domaćih proizvoda kao i na studente da razvijaju svijest o poduzetništvu. Dekan Ekonomskog fakulteta Internacionalnog Burč univerziteta Teoman Duman, podržao je Forum o domaćoj proizvodnji u BiH, koji je aktivnost i rezultat studentske ideje, i poslovne inicijative mladih. U radu Forumu učestvovali su i članovi P/GKFBiH. Doneseni su zaključci:

1. Potreba razvijanja proizvodnje repromaterijala, zbog nedostatka originalnih proizvoda čije su komponente proizvedene u BiH; ulaganje u logistiku;
2. Ključna uloga države: sufinansiranje, pružanje poticaja, ulaganje u tehnoglogiju, zbog toga što domaći proizvodi bivaju nekonkurentni u usporedbi sa stranim proizvodima;
3. Ključni problemi: visoki porezi, doprinosi i parafiskalni nameti (npr. članarina turističkoj zajednici) kojima su preduzeća opterećena, posebno proizvođači koji proizvode višak vrijednosti, energetika (visoke cijene struje za privrednike), nabavka sirovina u zemlji – nedefinisani uslovi otkupa sirovina, mali poticaji za izvoz, loša komunikacija između predstavnika vlasti i privrednika, zastarjeli sistem obrazovanja, nedostatak kadrova, nemoć domaćih preduzeća da izbore mjesta na policama u marketima za svoje proizvode;
4. Moguća rješenja – ulaganja: u podizanje svijesti kod stanovništva BiH – ključno, proizvođača u gradnju kvalitetnih brendova, u obrazovni system, formiranje klastera, ojačavanje postojećih udruženja privrednika pri privrednim komorama u BiH, te na taj način omogućavanje i velikim i malim kompanijama zajedničko djelovanje na bh. i inostranom tržištu.

Almin Mališević, dipl.ing.maš.

POPLAVE U BiH

Stanje prirodne nesreće u BiH, nastale štete, uticaj na ekonomiju i BDP, te mjere za ublažavanje posljedica poplava

Ova tema, zaslužuje više nego običnu pažnju, jer protekli mjesec se suočavamo sa ozbiljnim posljedicama elementarne nepogode, odnosno prirodne nesreće.

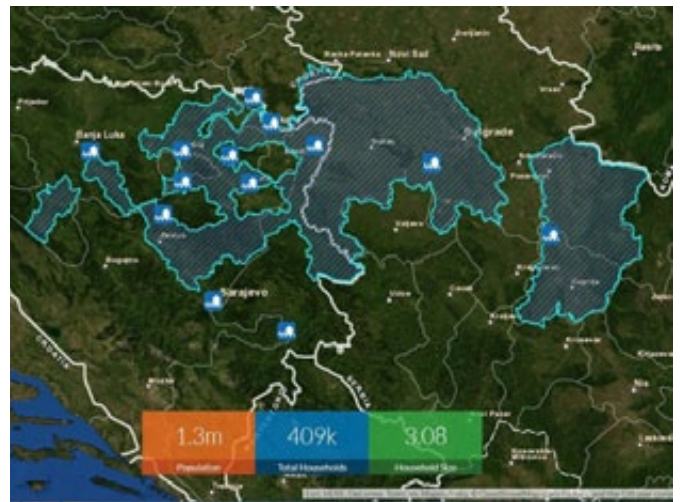
Na nivou Privredne/Gospodarske komore FBiH u proteklom periodu, intenzivno se radilo na prikupljanju informacija, konsolidiranju podataka iz različitih krajeva Federacije BiH, posebno sa područja koja su najviše pogođene poplavama.

Prema izvještaju o procjeni potreba za sanacijom čiju su izradu predvodile vlasti u BiH uz podršku Evropske unije (EU), Ujedinjenih naroda (UN) i Svjetske banke (SB), konačan iznos potreban za sanaciju šteta nastalih u katastrofalnim poplavama, bujicama i klizištima iznosi četiri milijarde KM. Od toga štete u Brčko Distriktu su oko 120 miliona KM, dok su štete u FBiH i Republici Srpskoj podjednako procijenjene.

Najveće štete zabilježene su u infrastrukturi, posebno u objektima pored i uz rijeke i riječne tokove, transportu i komunikacijama, poljoprivrednim dobrima i u industriji. Više informacija će se dobiti nakon što se urade dodatne provjere nastalih šteta od strane relevantnih struktura, posebno u segmentu poljoprivrede, stambenog sektora i finansija.

U najvećem dijelu, izvori informacija su bili privredni subjekti, koji su, ako se uzmu u obzir finansijski parametri i značajno pogođeni poplavama.

Podaci sa terena nisu nimalo optimistični. Naime, veliki broj privrednih subjekata, je pretrpio štetu, uništena je moderna i veoma skupa oprema

(CNC mašine, alati, informaciono-tehnička oprema isl.), te jedan dio u gotovim proizvodima, koji su bili uskladišteni u vrijeme poplava.

Također naišli smo na značajan broj privrednih subjekata, koji su imali čitave lagere robe spremne za isporuku naručiocima, a koji su uništeni.

Šteta u sirovinama i poluproizvodima, je posebno izražena u drvnoj industriji.

Puno je primjera direktne štete koju su pretrpjeli privredni subjekti, međutim ono što je još nepoznato, to je indirektna šteta, koja je prema procjenama i puno veća od direktne. Većina privrednih subjekata je imala poslovne partnere, vezane za ugovore i rokove ispunjenja obaveza. Mnogi imaju bankarske kredite, čije servisiranje je ugovoreno rokovima, zateznim kamatama, i dr.

Mnogi od privrednih subjekata bi mogli ostati bez ranije ugovorenih poslovnih odnosa, mogući su prekidi dalje saradnje, jednom riječju gubitak tržišta, što, posebno ako se radi o izvozno orijentiranim firmama, može imati dalekosežne negativne posljedice, veće nego što bilo ko u ovom trenutku može pretpostaviti.

Poseban osvrt treba staviti na poljoprivredni sektor, odnosno one privredne subjekte koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom. Zvaničan je podatak da je 35% ukupnog obradivog zemljišta FBiH, poplavljeno.

Da li je u ovom trenutku realno moguće obnoviti, spasiti dio ovogodišnje sjetve, bez obzira o kojoj kulturi je riječ, odgovor na ovo pitanje, može dati

isključivo struka.

Kolegij predsjednika komora u FBiH razmatrao je stanje prirodne nesreće koje je pogodilo našu zemlju, i na bazi usvojenih zaključaka se krenulo u prikupljanje relevantnih informacija.

Stručni tim naše Komore je na bazi svih prikupljenih informacija sa terena, utvrdio prijedlog zaključaka, koji u ovom trenutku, mogu doprinijeti da zvanični organi u FBiH i BiH, mogu utvrditi strateške pravce djelovanja u narednom periodu, kako bi svi mogli na odgovarajući način, pomoći konsolidiranju svih raspoloživih kapaciteta, da se ako ništa drugo, bar ublaže ove izuzetno teške posljedice elementarne nepogode.

Fokusirane mjere, mogu i trebaju biti podloga za

stvaranje pravnog osnova, odnosno stvaranje smjernica za eventualno buduće iste ili slične događaje, kako bi na temelju ovog lošeg iskustva, mogli naučiti da blagovremeno budemo spremni odgovoriti zadacima, koje nam priroda tako nemilosrdno nameće.

Može se očekivati veći trgovinski deficit, fiskalni deficit i to može uzrokovati finansijski jaz s kojim će se BiH suočiti u narednom periodu. Međutim ukoliko se bez odlaganja krene s radom na oporavku postoji mogućnost da se povrati stopa rasta razvoja.

Privreda u BiH nije bilježila značajniji rast ranije, te se nakon poplava može očekivati dodatni pad, BDP može pasti što će donijeti cijeli niz posljedica. Značajan udar BiH će osjetiti do kraja godine upozorava Ricardo Zapata Marti, vođa tima i koordinator izrade procjene posljedica šteta od poplava u BiH.

Procjene će se koristiti kao temelj za donatorsku

konferenciju u Briselu polovinom jula.

U cilju konstruktivnog djelovanja P/GKFBiH predlaže hitne, kratkoročne i dugoročne mjere, koje bi sigurno svojom realizacijom ublažile posljedice prirodne nesreće, privrednim društvima pomogle da obnove proizvodnju u što kraćem roku i očuvale hiljade ugroženih radnih mjesta.

MJERE NA SANIRANJU POSLJEDICA PRIRODNE NESREĆE I MJERE PREVENCIJE NA ZAŠTITI OD PRIRODNIH NEPOGODA

I - HITNE MJERE

a.) Što tačnija procjena nastalih šteta po privredu i poljoprivredu na području FBiH je preduslov za pomoć privrednim subjektima u njihovom ublažavanju i saniranju radi čega je neophodno da odjeli za privredu u svim općinama kantona, kantonalni, federalni i državni organi odmah pristupe njenom utvrđivanju i procjeni na objektivan i stručan način.

b.) Da se ugroženim poljoprivrednim proizvođačima na području FBiH odmah pruži pomoć isporukom potrebnog goriva, sjemenskog materijala za presijavanje, sadnog materijala, sredstava za preventivnu dezinfekciju zemljišta, stočne hrane, kao i savjetodavna pomoć u izboru i upotrebi stočne hrane radi izbjegavanja neželjenih posljedica po stanovništvo.

c.) Prioritet djelovanja državnih organa i javnih preduzeća na uspostavljenju i održavanju prohodnosti putnih i željezničkih komunikacija, kao i na uspostavi sistema za napajanje električnom energijom, vodom, hranom i gorivom.

d.) U što kraćem mogućem roku isplatiti poticaje poljoprivrednicima za prethodne godine.

e.) Obezbijediti sredstva iz IPA fondova EU, Svjetske banke i međunarodne zajednice, dobivena sredstva koristiti za sanaciju šteta i pokretanje proizvodnje u privrednim subjektima čime će se obezbijediti očuvanje radnih mjesta.

f.) Odmah po završetku procjene štete u privredi, firmama obezbijediti inicijalna sredstva za pokretanje proizvodnje.

g.) Privrednim subjektima koji su pretrpjeli štetu, za dospjele obaveze PDV-a, omogućiti odgođeno plaćanje PDV-a u vremenu saniranja šteta i nemo-

gućnosti njegovog plaćanja.

h.) U saradnji sa FZZZ, UPFBiH i SSSBiH, izraditi program o očuvanju radnih mjesta i obnavljanje proizvodnje na područjima ugroženim poplavama.

II - KRATKOROČNE MJERE

a.) Oslobođanje od plaćanja obaveza na i iz plaća radnika u periodu od 15. 5. – do momenta pokretanja proizvodnje, isključivo za one privredne subjekte koji ne otpuštaju radnike.

b.) Zahtijevati od Agencije za bankarstvo i svih banaka koje posluju na teritoriji FBiH, da za sva pravna i fizička lica koja su pretrpjela značajne štete u poplavama, uradi reprogram kreditnih obaveza u otplati glavnice kredita za najmanje godinu do dvije i da se otplata kredita pomjeri za naredne dvije godine (moratorij), kao i sniženje kamatnih stopa i olakšavanje otplate kredita ugroženim.

c.) U poslovima obnove poplavama pogođenih područja koristiti isključivo domaću operative.

d.) Od prikupljenih donatorskih finansijskih sredstava za pomoć poplavljenim područjima isključivo kupovati robu domaćeg porijekla.

e.) Organiziranje donatorske konferencije koja će pomoći u pokretanju privrede u BiH, ali i saniranju šteta nastalih na poplavljenim područjima.

f.) Da se ne uzima profit od humanitarne pomoći koja stiže u BiH.

g.) Donijeti Zakon o osnivanju Federalnog fonda za obnovu, u kojem je izuzetno važno detaljno regulisati i pitanje elementarnih nepogoda.

h.) Da se preko Razvojne banke obezbijedi dovoljan iznos sredstava za kreditiranje obnavljanja proizvodnje u firmama sa nastalom štetom, sa kamatom manjom od 3% i odgovarajućim grace periodom (šest ili 12 mjeseci), sve u cilju održavanja broja zaposlenih.

i.) Oslobođiti od plaćanja naknada za korištenje građevinskog zemljišta, uređenja građevinskog zemljišta i komunalne naknade na period od jedne godine za poslovne subjekte koji su pogođeni poplavama i klizištima.

j.) Povećati preferencijalni tretman domaćih usluga na 30% u postupku javnih nabavki i time obezbijediti učešće domaćih kompanija na sanaciji posljedica šteta za period od jedne godine.

III – DUGOROČNE MJERE

a.) S obzirom na ukupno stanje u privredi usložnjeno i posljedicama elementarne nepogode, razmotriti mogućnost smanjenja doprinosa na plaće.

Uraditi program očuvanja radnih mjesta na način da se subvencionira plaćanje doprinosa za PIO/MIO i zdravstveno osiguranje privrednim subjektima koji su pretrpjeli štetu, a sve do momenta mogućnosti plaćanja doprinosa, i to za radnike koji bi ostali bez radnog mjesta.

b.) Da bi u narednom periodu umanjili posljedice ovakvih i sličnih prirodnih katastrofa potrebno je donijeti zakonodavni okvir za zaštitu šuma i vodotoka, legalnu izgradnju objekata na sigurnim lokacijama, preventivnu zaštitu saobraćajnih komunikacija od odrona i klizišta, te potpuno zakonsko definisanje uloge civilne zaštite i mobiliziranje stanovništva za slučaj elementarne nepogode.

c.) Potrebno je donijeti sektorske strategije u čije izradu trebaju biti uključeni svi relevantni kadrovi, te na osnovu njih donijeti zakonske i podzakonske akte, a sve u cilju pripremanja nadležnih institucija BiH i FBiH za buduće prirodne nepogode, koje će se sigurno dešavati imajući u vidu da su klimatske promjene već odavno počete uticati na slična prirodna dešavanja.

Izuzetno je važno da se kroz navedene sektorske strategije predvidi kontinuirana saradnja sa Hidrometeorološkim zavodima, seizmološkim zavodima i sl. u cilju blagovremene informiranosti o pitanjima na koje odgovor može dati isključivo struka.

d.) Na osnovu strategija, otvoriti javne radove na izradi zaštita od rijeka, na sanaciji klizišta, na osiguranju saobraćajnih komunikacija od klizišta i odrona isl.

Kada je riječ o raspodjeli aktivnosti, nosiocima realizacije navedenih mjera, stav P/GKFBiH je da ih ne precizira, nego da iz ovog lošeg iskustva svi izvučemo pouku, a samim tim i raspodjelu zadatka za godine koje slijede.

*Privredna/Gospodarska komora FBiH
(info@kfbih.com)*

Drvena industrija među najpogođenijim poplavama

Najveće štete od poplava pretrpjeli su poljoprivreda, prehrambena i drvna industrija.

Govoreći o snadbijevanju namještajem i drugim potrebštinama stanovništva u područjima pogođenim prirodnom nesećom stručnjaci iz oblasti prerade drveta ocjenjuju kako do nestašice namještaja dolazi zbog toga što je veliki dio proizvodnih kapaciteta poplavljen, kao i zbog orijentacije proizvođača prema izvozu i unaprijed dogovorenim poslovima.

Proizvođači namještaja u dobroj koordinaciji mogu zadovoljiti potrebe. To je dvostruki stimulans kako za ugroženo stanovništvo, tako i za preduzeća koja proizvode te proizvode. Sigurno će trebati povećati

SKUPŠTINA RAZVOJNE BANKE FBiH: POMOĆ UGROŽENIM PODRUČJIMA

Vlada Federacije BiH u funkciji Skupštine Razvojne banke FBiH, donijela je nekoliko odluka koje se odnose na osiguranje sredstava namijenjenih saniranju šteta od elementarnih nepogoda.

Uprava je predložila, a Skupština Razvojne banke prihvatila da cijela prošlogodišnja dobit Banke od 3.273.376,49 KM bude namijenjena za područja nastradala od prirodne nesreće i uplaćena na donatorski račun.

Donesena je i Odluka o formiranju kreditne linije u Razvojnoj banci za financiranje tekućih - obrtnih sredstava za poplavljen područja u FBiH. Sredstva će biti davana na rok otplate od tri godine, uz grace period od šest mjeseci i kamatnu stopu od dva posto godišnje.

kapacitete da se sve potrebe zadovolje, a time će se otvoriti i mogućnost za smatra se u drvenom sektoru P/GKFBiH.

Ocijenjeno je da će se nestašica namještaja i ostalih proizvoda od drveta itekako osjetiti imajući u vidu da i zemlje u okruženju imaju slične potrebe. Vrlo vjerovatno je da se i kompenziraju proizvodi sa zemljama u regiji jer naprimjer u BiH nemamo proizvodnje tehničkih aparata.

U Komorskom sistemu BiH (Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora BiH, Privredna/Gospodarska komora FBiH i kantonalne komore) rade procjene šteta i mjere koje treba poduzeti. Nastoje se zajednički iskoordinirati akcije radi prikupljanja podataka o štetama koje su pretrpjela poduzeća zbog poplava. Za sada, pouzdano se može reći, to su višemilionske cifre, ljudi su bez domova, proizvodnja nije pokrenuta, a ona preduzeća koja rade suočavaju se sa teškoćama u snadbijevanju, komunikacijama i drugo i, ukratko, može se reći da je situacija alarmantna. U stalnom se kontaktu sa predstavnicima tih kompanija i trenutno im je najpotrebniji alat za čišćenje pogona i čizme.

Po trenutno raspoloživim podacima totalne štete pretrpjeli su: Natron-Hayat Maglaj, IP Krivaja-Proizvodnja furnira Zavidovići, Isowood

Gračanica, Trgovir Gračanica tvornica paleta, Makro-drvo Žepče, Krin Nemila, Malagić Živinice, Prominvest Stupčanica Olovo.

Sejdić commerce Odžak je djelomično poplavljen, kao i Tišleraj Odžak.

Pogođena su i poduzeća koja su daleko od poplava, jer su i saobraćajnice oštećene, pa iako mnogi pogoni nisu poplavljeni imaju veliki problem sa dostavom materijala i otpreme gotovih proizvoda.

Jedinstvena je ocjena da će trebati vremena da se sve sagleda, utvrdi stvarno stanje i procjene štete koje je pretrpjela privreda iako sve sektorske grupacije u komorskom sistemu rade na prikupljanju podataka.

*Šemsa Alimanović
(s.alimanovic@kfbih.com)*

POMOĆI OPORAVAK

Sekcija drvne industrije pri P/GKFBiH održala je sastanak 19. 6. 2014. na kojem se raspravljalo o prijedlogu zaključaka kompanija drvne industrije, koji će se uputiti Vladi FBiH, vezano za ponudu opremanja stanova na poplavljenim područjima. Imajući u vidu da mogu ispoštovati isporuku robe kako po povoljnim cijenama tako i po kvalitetu, smatraju da će naići na razumjevanje kod VFBiH koja će razmotriti zaključke i prema njima se odrediti.

Također, su dati i prijedlozi pomoći kompanijama iz ovog sektora koje su pretrpjele štete u poplavama.

Ovo je želja većine kompanija i na ovaj način će pomoći razvoj i oporavak privrede.

Rejonizacije poljoprivredne proizvodnje

Vremenske neprilike zadnjih godina pogotovo u ovoj godini izražene velikom količinom padavina i poplava nisu ekološki incidenti već se mogu shvatiti kao redovne pojave sa kojima ćemo se susretati i u budućnosti.

Velike količine padavina koje za rezultat imaju poplavljena područja u ovoj godini skoro da su dimenzionisana u 500 godina ponavljanja. Međutim u globalnim promjenama klime, koje su na sceni, već je sigurno da će se ponavljati u mnogo kraćim intervalima, pa je neophodno da svi faktori našeg društva to imati na umu.

U vezi s tim se moraju definisati odgovornosti, mjere i kompetencije

koje će provoditi. Kada je u pitanju degradacija poljoprivrednih resursa poplavama neophodno je uskladiti odnosno promijeniti strategiju poljoprivrede uopšte.

Naučne ustonove zavodi, instituti koji se bave sektorom poljoprivrede po hitnom postupku bi trebali zakonodavnim organima države naložiti da strategijom i zakonskim propisima donesu odluke o **rejonizaciji poljoprivredne proizvodnje**. Ovdje govorimo o izmiještanju linija proizvodnje iz kotlina, priobalnih lokacija rijeka na veće nadmorske visine kojima neće prijetiti plavljenje i uništa-

vanje usjeva, voćnjaka, farmi i sl.

Samom navedenom rejonizacijom proizvodnje neophodno je ulagati u infrastrukturu na novim i sigurnijim područjima.

Posljedice velikih poplava će se odraziti ne samo u ovoj godini već sigurno i u nekoliko narednih. Ovome u prilog ide da su u poplavama stradali veliki poljoprivredni objekti koji su služili kao prateći objekti u linijama proizvodnje. Vlasnici objekata nisu finansijski sposobni da brzo rekonstruišu navedene objekte dok državni organi još uvijek nisu donijeli stav i strategiju koliko vremena i kojom dina-

mikom se mogu sanirati ogromne štete u ovom sektoru.

MJERE:

Bilo bi neophodno definisati period, a on ne može biti manji od pet godina, sa tačnim izvorima finansiranja i prioritetima sanacije šteta:

- domaćinstva porušениh kuća,
- osnovni poljoprivredni objekti,
- mehanizacija i
- vraćanje bonitetne vrijednosti zemljišta neophodnog za određene linije proizvodnje.

Mr.sci. Mirsad Hubanić, dipl. ing. agronomije

Njemačka RTV ARD

Bekto Precisa čudo Goražda, rade za Mercedes i Porsche

Njemačka RTV ARD na svom blogu napisala je kako je bh. kompanija Bekto Precisa čudo Goražda koje svojim proizvodima snadbjeva renomirane svjetske proizvođače automobila. Tako ako zavirite ispod haube Ferrarija, Jaguara, Porsche-a nećete vidjeti samo dijelove koji su napravljeni u Stuttgartu ili Halewood-u, nego i one koji su pravljani u Goraždu u BiH.

Pišu kako se uprkos ratnim dešavanjima koja su zadesila ovaj mali grad ljudi nisu predavali. Naročito ne Redžo Bekto koji je godinama radio u Njemačkoj, a nakon rata je vidio šansu u svojoj državi. Osnovao je prvu privatnu firmu u BiH nakon rata. Sa osam radnika je Bekto Precisa 2005. godine otvorena, a danas imaju preko 430 radnika a u planu je posao za još 250.

Ova bosanska firma opskrbljuje renomirane proizvođače automobila kao što je Audi, Ferrari, Mercedes, Jaguar, Cadillac, Maybach pa čak i Porsche, piše Njemačka RTV ARD, ističući kako je Porsche prvi put od osnivanja prekinuo svoju tradiciju i dozvolio da firma iz inostranstva pravi dijelove za njih i to upravo Bekto Precisa.

Pišu, kako su plate u ovoj kompaniji duplo veće nego u ostatku zemlje te od toga profitira i cijelo Goražde.

Imaju manju stopu nezaposlenosti, nego što je prosjek u EU. Zapošljavaju i ljude iz drugih zemalja kao što je Srbija i time rade ujedno na pomirenju. Ako ovog preduzetnika i njegovu kćerku Enisu pitate za recept uspjeha reći će vam samo jedno: 'Rad, rad i samo rad', napisali su na RTV ARD.

(eKapija.ba)

Rast industrijske proizvodnje uništit će planetu

Projekcije “održivog rasta” pokazuju da je tek počelo

U potrazi za ekonomskim napretkom, ljudi uništavaju prirodne resurse, pa tako “održivi razvoj” predstavlja katastrofu za našu planet, upozoravaju naučnici.

FOTO: Agencije

Posljedice “održivog razvoja” su neizbježne - čak i kada bi se stopa globalnog ekonomskog rasta zadržala na 3,1 posto, čak i kada bi nekim čudom redukovali potrošnju sirovina za 90 posto - odgodili bismo neizbježno za svega 75 godina, upozoravaju naučnici.

Ekonomski razvoj produkt je korištenja fosilnih goriva.

Prije nego što je došlo do pronalaska i korištenja većih količina uglja, svaki rast industrijske proizvodnje doveo je do pada poljoprivredne proizvodnje, jer su nestajale površine za uzgajanje hrane.

Svaka prethodna industrijska revolucija je propala, jer rast nije bio održiv. Ugalj je prekinuo taj ciklus na nekoliko stotina godina, pojašnjavaju stručnjaci.

Koliko ljudi svojim odlukama utiču na uništavanje prirodnih resursa pokazuje slučaj ekvadorskih vlasti, koje su odlučile da tragaju za naftom u samom “srcu” nacionalnog parka - Jasuni.

Istovremeno, britanska naftna kompanija “Soko” planira da traži naftu u najstarijem nacionalnom parku u Afri-

ci - Virungi.

Projekcije “održivog rasta” pokazuju da je uništavanje planete tek počelo.

Kako volumen globalne ekonomije raste, svaki dio Zemlje koji sadrži nešto neobično i vrijedno biće istražen, a resursi će biti iskorišteni do kraja.

Proizvodnja željezne rude u posljednjih 10 godina porasla je za čak 180 posto.

Globalna potrošnja papira je na rekordnom nivou, pa se postavlja pitanje: “Ako u digitalno doba ljudi ne mogu da smanje čak ni korištenje papira, koliko nade ima za spašavanje druge robe?”

Super bogati kupuju sve veće kuće kako bi mogli da pohrane rastuće zalihe stvari koje neće moći da iskoriste tokom života.

Sve veća površina planete koristi se za izvlačenje resursa, proizvodnju i skladištenje stvari koje ljudima uopšte ne trebaju.

(Dnevni avaz)

Delegacija kineskih bankara u Vladi FBiH

Premijer FBiH Nermin Nikšić i federalni ministri finansija i energije, rudarstva i industrije Ante Krajina i Erdal Trhulj, sa saradnicima, susreli su se s delegacijom državne izvozne banke Narodne Republike Kine. Sastanku je prisustvovao i generalni direktor JP Elektroprivrede BiH Elvedin Grabovica.

Tema razgovora bila je izgradnja Bloka 7 u Termoelektrani Tuzla za koju je u toku izbor projektnog partnera Elektroprivrede BiH, a jedini ponuđač je kompanija iz NR Kine.

Delegacija kineskih bankara informirala je domaćine o ulaganjima u infrastrukturne projekte u centralnu i jugoistočnu Evropu i izrazila spremnost da kreditiraju ovu saradnju. Istaknuta je zainteresiranost Vlade FBiH da učestvuje u ovom najvećem investicijskom i energetskom projektu u FBiH i spremnost da podrži Elektroprivredu BiH.

Ministri Trhulj i Krajina izvijestili su delegaciju o naporima Federal-

ne vlade koja je u zadnje tri godine donijela neophodne zakone kojima je olakšana implementacija ovog projekta, objasnivši im i finansijsko poslovanje koje se uređuje na entitetskim nivoima.

- Neka ovo bude početak uspješne

saradnje koja će, nadam se, otvoriti i druge mogućnosti, kao što je osiguranje sredstava za završetak radova na Koridoru Vc i realizacija drugih projekata u FBiH, rekao je premijer Nikšić i zahvalio se gostima koji su prepoznali važnost ovog projekta.

Sporazum o sistematskom ažuriranju podataka o nekretninama

U prostorijama Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove sredinom juna je svečano potpisan Sporazum o zajedničkoj implementaciji aktivnosti na sistematskom ažuriranju podataka o nekretninama katastra i zemljišne knjige.

Sporazum je u ime FGU potpisao ravanatelj Željko Obradović, a u ime

općina Tešanj, Gračanica i Posušje načelnici općina Suad Huskić, Nusret Helić i Branko Bago. Za implementaciju aktivnosti projekta u općinski sudovima Tešanj i Gračanica Sporazum su potpisali predsjednici sudova Zdravko Popović i Meliha Hadžihasanović, dok će Sporazum s Općinskim sudom Široki Brijeg biti naknadno

potpisan zbog zauzetosti predsjednika ovog suda Franje Ravlije.

Sporazumom su precizno definirani ciljevi, obveze i uloga svih ovih institucija. Projektom će biti usuglašeno stanje podataka o nekretninama u katastru i zemljišnoj knjizi. Po njegovu okončanju će biti stvorene pretpostavke za lakši promet nekretnina, uvjeti za bržu legalizaciju bespravno izgrađenih objekata, kao i za izdavanje odobrenja za gradnju novih. Sve to bi trebalo dovesti do povećanja investicija i uvjeta za gospodarski razvitak.

Potpisani sporazumi za prvih sedam katastarskih općina su početak aktivnosti koje će biti provodene u naredne četiri godine, a obuhvatit će ukupno 243 katastarske općine, što faktički pokriva cijelo urbano područje FBiH.

Nikšić i Trhulj s predstavnicima „Hidrogradnje“

Premijer Federacije BiH Nermin Nikšić i federalni ministar energije, rudarstva i industrije Erdal Trhulj primili su sredinom juna, predstavnike Nadzornog odbora, Uprave i Sindikata „Hidrogradnje“ d.d. Sarajevo, te s njima razgovarali o stanju u ovoj kompaniji i mogućnostima rješavanja problema s kojima je suočena.

Nikšić i Trhulj podsjetili su da je Vlada ispunila sve obveze koje je preuzela ranijim Sporazumom potpisanim s „Hidrogradnjom“, a da će i dalje činiti sve kako bi bili stvoreni preduvjeti za uspješno poslovanje ovog kolektiva.

Jedan od zaključaka je da budu nastavljene aktivnosti na prodaji „Hidrogradnjine“ poslovne zgrade u Sarajevu, a u ovaj proces treba biti uključena Agencija za privatizaciju u FBiH. Sredstvima dobijenim prodajom bio bi uvezan radni staž zaposlenicima koji su stekli uvjete za odlazak

u mirovinu, što bi, ujedno, doprinijelo racionalizaciji broja radnika. Nadzorni odbor treba predložiti novog vršitelja dužnosti direktora „Hidrogradnje“, pošto je sadašnji dao ostavku na ovu poziciju.

Očekuje se da „Hidrogradnje“ dobije poslove koji se odnose na saniranje šteta izazvanih poplavama i odro-

nima, naravno one za koje je njezina građevinska operativa osposobljena. Zadatak Uprave „Hidrogradnje“ jeste traženje i osiguravanje novih poslova za ovu kompaniju, kazano je tijekom današnjih razgovora u kojima je sudjelovao i predsjednik Saveza samostalnih sindikata BiH Ismet Bajramović.

Zajednički do rješenja problema mostarskog „Aluminija“

Premijer Federacije BiH Nermin Nikšić sredinom juna razgovarao je s menadžmentima mostarskog „Aluminija“, Elektroprivrede BiH, Elektroprivrede HZ HB i Unicredit Banke o aktivnostima koje bi dovele do uspješnog poslovanja „Aluminija“ i rješavanja njegovih obveza spram povjeritelja, prije svega Elektroprivrede HZ HB.

Tijekom razgovora data je podrška novom rukovodstvu „Aluminija“ koje je već poduzelo brojne mjere za racionalnije poslovanje. Naravno, rezultati ne mogu biti odmah i u punom obujmu vidljivi, ali su prvi potezi ohrabrujući.

Najveći dio razgovora bio je posvećen izmirenju dugova mostarskog kombinata za isporučenu električnu energiju. Prema riječima njegovih čelnika, sadašnja cijena struje uveliko opterećuje poslovanje. No, zajednički je konstatirano da „Aluminij“ mora početi plaćati račune Elektroprivredi HZ HB. To bi bila dobra poruka ne samo Elektroprivredi HZ HB, već i ostalim povjeriteljima o ozbiljnosti „Aluminija“ da rješava nagomilane probleme.

Elektroprivreda BiH je ponudila, a „Aluminij“ prihvatio da mu njezini stručnjaci pomognu savjetima o nabavkama električne energije na

međunarodnim burzama, odnosno onda kada je njezina cijena najpovoljnija.

Također je dogovoreno da Nadzorni odbor i Uprava „Aluminija“ angažiraju vanjske konzultante i, u suradnji s njima, sačine plan reprograma dugova i, dugoročno, plan restrukturiranja kapitala.

Vlada FBiH će, kao njegov 44 postotni vlasnik, podržati sve dobre projekte koji „Aluminiju“ obećavaju bolju budućnost. Jer, kako je kazao premijer Nikšić, urušavanje „Aluminija“ ne odgovara ni državi, ni njegovim radnicima, ni povjeriteljima. To je razlog što rješenje treba tražiti jedino kroz suradnju svih zainteresiranih.

Aluminij su na sastanku predstavljali direktor Društva Nikica Ljubić, izvršni direktor za ekonomsko-finanacijske, računovodstvene i komercijalne poslove Tomislav Lovrić, izvršni direktor za pravne, kadrovske i zajedničke poslove Amar Hadžiomerović i predsjednik Nadzornoga vijeća Društva Mehmed Jahić.

Prijedlog zakona o osnivanju Federalnog fonda za pomoć nastradalim područjima od prirodne nesreće na teritoriji FBiH

Vlada Federacije BiH je na 120 sjednici održanoj dana 19.06.2014.godine u Mostaru, ponovo utvrdila i u parlamentarnu proceduru uputila Prijedlog zakona o osnivanju Federalnog fonda za pomoć nastradalim područjima od prirodne nesreće na teritoriji FBiH, nakon što jučer Prijedlog ovog zakona nije usvojio Zastupnički dom Parlamenta FBiH. U utvrđeni Prijedlog ugrađeni su amandmani izneseni u jučerašnjoj parlamentarnoj raspravi, a koje je prihvatila Federalna vlada.

O pomoći područjima FBiH stradalima u prirodnoj nesreći

Vlada Federacije BiH je, u cilju osiguravanja što više sredstava namijenjenih za pomoć područjima Federacije BiH stradalim u poplavama i klizištima, izmijenila i dopunila nekoliko odluka koje se odnose na programe utroška s

kriterijima raspodjele sredstava utvrđenih Budžetom FBiH za 2014. godinu pojedinim federalnim ministarstvima.

Na ovaj način realizira se zaključak Vlade od 23. maja 2014. godine, a u skladu s Izmjenama i dopunama ovogodišnjeg Budžeta FBiH, bilo je potrebno revidirati program rada federalnih ministarstava, te optimalno preraspodijeliti sredstva.

Danas su donesene i druge odluke s istim ciljem - što bržeg saniranja posljedica poplava i pomoći stanovništvu, privredi i poljoprivredi u oporavku od katastrofalnih posljedica prirodne nesreće.

Za saniranje stambenih objekata: Pomoć od oko 5.000.000 KM

Vlada FBiH donijela je Odluku o izdvajanju dijela sredstava u ukupnom u iznosu od oko 5.000.000 KM, na ime pomoći područjima pogođenim elementarnim nepogodama. Sredstva se izdvajaju sa ekonomskog koda „Tekući transferi područjima pogođenim elementarnim nepogodama“, a namijenjena su kao pomoć građanima u 36 općina Federacije BiH kojima su, usljed prirodne nesreće, potpuno uništeni ili su im oštećeni stambeni objekti.

Općine, kao krajnji korisnici sredstava, dužne su da, u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta Federacije Bo-

sne i Hercegovine za 2014. godinu, u roku od 60 dana od dana uplate sredstava, dostave Vladi Federacije Bosne i Hercegovine izvještaj o načinu korištenja sredstava.

Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica: Za pomoć 6.800.000 KM

Izmijenjenom Odlukom o usvajanju Programa utroška sredstava Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica je za „Projekte sanacije šteta od poplava“, preraspodjelom s drugih pozicija, Federalna vlada danas izdvojila 6.000.000 KM. Sredstva su namijenjena projektima različitih vidova pomoći za otklanjanje posljedica prirodne nesreće i obnovu nastradalih područja kroz rekonstrukciju i obnovu stambenih objekata, projekata održivosti povratka, humanitarnih i drugih.

Također je u okviru „Transfera pojedincima - podrška povratku izbjeglica i prognanih osoba sa područja Posavine RS“ obezbijeđeno 800.000 KM za projekte različitih vidova pomoći za otklanjanje posljedica prirodne nesreće i obnovu područja zahvaćenih prirodnom nesrećom na području Posavine RS kroz rekonstrukciju i obnovu stambenih objekata, projekata održivosti povratka, humanitarnih i drugih sličnih projekata.

Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica je već ranije interventno djelovalo kroz obezbjeđenje vode, hrane, sredstava za higijenu i dezinfekciju, opreme za urgentnu sanaciju (lopatе, kolica, gumene čizme, zaštitne rukavice...), isporuku goriva i slično.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Za pomoć 3.225.250 KM

Na prijedlog Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Vlada Federacije BiH je donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o usvajanju Programa utroška s kriterijima raspodjele sredstava „Poticaj za poljoprivredu“ utvrđenih Proračunom Federacije BiH za 2014. godinu.

Sušтина predloženih Izmjena i dopuna Programa sastoji se u usaglašavanju teksta Programa novčanih podrški za

2014. godinu sa Zaključkom Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH od 22. 5. 2014. godine. Ta sredstva su namijenjena za saniranje šteta u poljoprivrednom sektoru koje su nastale usljed elementarnih nepogoda, odno-

sno poplava i klizišta.

U cilju realizacije izdvojenih sredstava, u Programu novčanih podrški je predviđena nova pozicija koja se odnosi na saniranje šteta u poljoprivredi. Ove izmjene su zahtijevale i izmjenu tabela u Programu novčanih podrški.

Nakon umanjjenja, ukupna sredstva u Programu novčanih podrški za 2014. godinu za primarnu poljoprivrednu proizvodnju i ostale podrške iznose 62.574.250 KM, a preostali iznos od 3.225.250 KM se odnosi na sanaciju šteta u poljoprivredi.

Ova izmjena Programa bi trebala doprinijeti da svi klijenti u kantonima koji su pretrpjeli štete u poljoprivrednom sektoru bar donekle budu obeštećeni za štete koje su pretrpjeli na svojim gazdinstvima.

Federalno ministarstvo prostornog uređenja: Za pomoć 1.724.000 KM

Iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2014. godinu Vlada FBiH odobrila je Federalnom ministarstvu prostornog uređenja izdvajanje 1.324.000 KM potrebnih za hitnu sanaciju klizišta na područjima pogođenim elementarnim nepogodama. Ova sredstva će, u iznosima od po 441.333,33 KM, biti dodijeljena općinama Zenica, Čelić i Vogošća.

Istom ministarstvu je odobreno izdvajanje 400.000 KM namijenjenih projektu utopljanja zgrada radi uštede energije. Sredstva će, u iznosu od po 50.000 KM, biti raspoređena na osam odabranih projekata u općinama Odžak, Orašje, Maglaj, Zavidovići, Kalesija, Srebrenik, Ilidža i Vogošća.

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke: Za pomoć 1.000.000 KM

Vlada FBiH izmijenila je i dopunila Odluku o usvajanju Programa utroška s kriterijima raspodjele sredstava tekućih transfera utvrđenih Budžetom FBiH za 2014. godinu Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke. Na ovaj način je obezbijeđen 1.000.000 KM u svrhu saniranja

šteta na odgojno-obrazovnim ustanovama nastalim prirodnom nesrećom. Sredstva će biti raspodijeljena na područja Federacije BiH zahvaćena prirodnom nesrećom, odnosno za Zeničko-dobojski, Tuzlanski, Posavski i Unsko-sanski kanton.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije: Za kredite pod povoljnim uslovima 7.600.000 KM

Federalna vlada usvojila je Program utroška dijela budžetskih sredstava utvrđenih za 2014. godinu Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije „Izdaci za finansijsku imovinu - Ostala domaća pozajmljivanja” u iznosu od 7.600.000 KM, a odnosi se na kreditiranje pod povoljnim uslovima privrednih subjekata koji su pretrpjeli štete u poplavljenim područjima. Federalno ministar-

stvo energije, rudarstva i industrije dostavit će izvještaj o utrošenim sredstvima Federalnom ministarstvu finansija u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2014. godinu.

Krediti Svjetske banke: Za dva projekta Federaciji BiH 57,7 miliona dolara

Federacija BiH je prihvatila zaduženje po dva sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Svjetske banke - Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA).

U prvom slučaju riječ je o kreditu od 47.500.000 dolara, što je 47,5 posto od ukupno odobrenih 100.000.000 dolara za BiH, a namijenjen je finansiranju Projekta hitnog oporavka od poplava u BiH.

Primarni cilj Projekta je nabavka roba hitno potrebnih tokom faze oporavka (logističke i robe za rekonstrukciju, za sektor energetike i električne energije, kao i za oporavak poljoprivrede, pri čemu su kao početni prioriteti određeni gorivo i hrana, te poljoprivredne robe. Sredstva su namijenjena i rehabilitaciji strateške regionalne javne infrastrukture (transportne veze, distributivna i prijenosna infrastruktura, nasipi i druga strateška javna infrastruktura), rehabilitacija lokalne infrastrukture (vodovodi, ceste i mostovi) i kao podrška implementaciji projekta i izgradnju kapaciteta.

Drugi kredit za Federaciju BiH iznosi 10.200.000 dolara, odnosno 42,5 posto ukupno odobrenih 24.000.000 dolara za Bosnu i Hercegovinu.

Sredstva su namijenjena finansiranju Projekta zaštite od poplava Drine. Sveukupni razvojni i opći okolišni cilj Projekta je osigurati veću zaštitu od poplava poljoprivrednih i komercijalnih interesa i zajednica na ovom području, s obzirom na veliku učestalost poplava i njihovih posljedica, zbog čega je ova investicija od prioritnog značaja.

Oba kredita su odobrena s rokom otplate od 25 godina, uz petogodišnji grace period i godišnju kamatnu stopu od 1,25 posto.

Vlada je dala saglasnost za zaključivanje supsidijarnih sporazuma o zajmu između BiH i FBiH i za njihovo potpisivanje ovlastila federalnog ministra finansija.

Utvrđen nacrt zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, čiji je Nacrt utvrdila Vlada Federacije BiH, na 120. sjednici održanoj 19.06.2014. godine predviđa odgovornosti za uspostavljanje, razvoj i implementaciju ovog sustava, te nadležnosti Centralne harmonizacijske jedinice Federalnog ministarstva financija (CHJ) i drugih organizacija u javnom sektoru u FBiH - korisnika javnih sredstava.

Određbe ovoga propisa primjenjuju se na korisnike javnih sredstava prve i druge razine proračuna Federacije BiH,

kantone, gradove, općine, izvanproračunske fondove i na pravne osobe u kojima FBiH ili kanton imaju većinski vlasnički udjel. Također, primjenjuju se i na organizacije i tijela u javnom sektoru u FBiH koja se financiraju iz fondova i programa Europske unije.

Kako je propisano, Centralna harmonizacijska jedinica je sektor u Federalnom ministarstvu financija ovlašten za razvoj, rukovođenje i koordinaciju finansijskog uprav-

ljanja i kontroli i unutarnje revizije u javnom sektoru.

Donošenje ovog zakona jedna je od obveza preuzetih Sporazumom o stabilizaciji i priključenju s Europskom unijom. Nadalje, razlozi su nedostatak regulative koja direktno propisuje i uređuje finansijsko upravljanje i kontrolu u javnom sektoru u Federaciji BiH, a po uzoru na zemlje u okruženju Bosne i Hercegovine. Postoji i potreba propisivanja zajedničkih okvirnih načela i standarda za uspostavljanje, razvoj i implementaciju sustava finansijskog upravljanja i kontrole, kao i za povećanjem discipline u korištenju javnih sredstava, te stvaranja boljih pretpostavki za pristup stranim izvorima financiranja.

Shodno tome, namjena Zakona je osiguranje funkcioniranja i učinkovitosti sustava finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u Federaciji BiH.

Utvrđen prijedlog zakona o izmjenama zakona o federalnim upravnim taksama i tarifi federalnih upravnih taksi

Vlada FBiH je na 120. sjednici održanoj dana 19.06.2014. godine utvrdila i u parlamentarnu proceduru po žurnom postupku uputila Prijedlog zakona o federalnim upravnim taksama i Tarifni federalnih upravnih taksi.

Cilj je omogućavanje lakšeg, učinkovitijeg i jeftinijeg pristupa informacijama i uslugama za sve pravne i fizičke osobe koje podnose zahtjeve nadležnim institucijama.

Tako je Tarifni broj 35, koji se odnosi na izdavanje uvjerenja kojima se dokazuje provjera fitosanitarne ispravnosti bilja, smanjen sa 60 na 30 konvertibilnih maraka.

Iz Zakona je potpuno brisan Tarifni broj 48, koji predviđa plaćanje porezne takse za uvjerenje o stanju poreznih obaveza u iznosu 15 KM. Ovo predstavlja rasterećenje za one porezne obveznike koji imaju veliki broj zaposlenih, kao i u onim situacijama kada samo poslovanje pravnih i fizičkih osoba zahtijeva obavezu čestog podnošenja zahtjeva za dobivanje ove potvrde. Ova izmjena ne utječe bitno na prihode Proračuna Federacije BiH, a pozitivno se odražava na stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja u Federaciji BiH.

O REALIZACIJI STRATEGIJE RAZVOJA INDUSTRIJE TEKSTILA, ODJEĆE, KOŽE I OBUĆE

Federalna vlada je na 120. sjednici održanoj dana 19.06.2014. godine usvojila je Izvještaj Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije i Privredne komore Federacije Bosne i Hercegovine o provođenju Akcionog plana 2013.-2018. godina za realizaciju „Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2013.-2023. godina”, u 2013. godini.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije i Privredna komora Federacije BiH su zaduženi da prate, analiziraju i izvještavaju Vladu FBiH o provođenju aktivnosti iz Akcionog plana 2013.-2018. godina, jednom godišnje, a po potrebi i češće.

Kretanje cijena u BiH

U maju 2014. godine na mjesečnom nivou nije zabilježena promjena nivoa cijena.

Cijene proizvoda i usluga koje se koriste za osobnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u maju 2014. godine u odnosu na april 2014. godine, u prosjeku nisu zabilježile značajnije promjene.

Niže cijene u odjeljcima Hrane i bezalkoholnih pića i Alkoholnih pića i duhana

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u maju 2014. godine u odnosu na april 2014. godine, u prosjeku je zabilježen pad cijena u odjeljcima Hrane i bezalkolnih pića te Alkoholnih pića i duhana za 0,1%.

Više cijene u odjeljcima Odjeća i obuća, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti, Zdravstvo, Prijevoz te Ostala dobra i usluge

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u maju 2014. godine u odnosu na april 2014. godine, u prosjeku je zabilježen rast cijena u odjeljcima Odjeća i obuća za 0,3%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 0,2%, Zdravstvo za 0,3%, Prijevoz te Ostala dobra i usluge za 0,1%.

U ostalim odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), za isti period nisu zabilježene prosječne mjesečne promjene razina cijena.

Robna razmjena sa inostranstvom

U razdoblju I - V 2014. godine izvoz je iznosio tri milijarde 455 milijuna KM, što je za 0,3% manje nego u istom

razdoblju 2013. godine, dok je uvoz iznosio šest milijarde 269 milijuna KM, što je za 4,6% više nego u istom razdo-

blju prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 54,9%, dok je vanjskotrgovinski robni deficit iznosio dvije milijarde 841 milijun KM.

Izvoz u zemlje CEFTA je iznosio 504 milijuna KM, što je za 1,1% više nego u istom razdoblju 2013. godine, dok je uvoz iznosio 656 milijuna KM, što je za 9,2% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 76,7%.

Izvoz u zemlje EU je iznosio dvije milijarde 542 milijuna KM, što je za 1,6% manje nego u istom razdoblju 2013. godine, dok je uvoz iznosio tri milijarde 798 milijuna KM, što je za 5,2% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 66,9%.

Prosječna plaća

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama BiH za april 2014. iznosila je 832

KM, što pokazuje nominalni pad za 0,7% u odnosu na decembar 2013. godine.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća za april 2014. u odnosu na isti mjesec prošle godine nominalno je viša za 0,9%.

Zaposleni po djelatnostima

U aprilu 2014. godine broj zaposlenih u pravnim osobama u BiH iznosio je 704.477, a od toga 291.013 žena. U odnosu na mart 2014. godine broj zaposlenih u prav-

nim osobama se povećao za 0,5%, a broj zaposlenih žena se povećao za 0,4%.

Broj nezaposlenih u aprilu 2014. godine se smanjio za jedan posto, a broj nezaposlenih žena se, također smanjio za 0,7% u odnosu na mart 2014. godine.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda

U maju/svibnju 2014. godine ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda niži je za 0,4% u odnosu na prethodni mjesec.

Posmatrano prema glavnim industrijskim grupacijama ukupan indeks cijena energije niži je za 1,1%, kapitalnih proizvoda za 0,4%, netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,3% i intermedijarnih proizvoda osim energije za 0,1%. Rast indeksa cijena je registrovan/registriran u grupaciji trajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,1%.

Posmatrano prema područjima KD-a, indeks cijena je niži za 2,2% u području Proizvodnje i snabdijevanja/opskrbe električnom energijom, gasom/plinom, parom i

klimatizaciji, u području Snabdijevanja vodom; uklanjanja otpadnih voda, upravljanja otpadom te djelatnosti sanacije okoliša niži je za 0,7%, a u području Prerađivačke industrije niži je za 0,2%.

U području Vađenja ruda i kamena indeks cijena se nije mijenjao u ovom mjesecu.

Posmatrano po oblastima, najveći pad indeksa cijena je registrovan/registriran kod Štampanja i umnožavanja snimljenih zapisa za 12,9% i Proizvodnje hemikalija/kemikalija i hemijskih/kemijskih proizvoda za 3,4%. Najveći rast indeksa cijena je registrovan/registriran kod Proizvodnje odjeće za 3,2%.

U ostalim oblastima indeksi cijena se nisu značajnije mijenjali.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u maju/svibnju 2014. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine niži je za 2,5%, a u odnosu na decembar/prosinac 2013. godine niži je za 2,2%.

U maju/svibnju 2014. godine indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda na domaćem tržištu niži je za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec, u odnosu na isti mjesec prethodne godine niži je za 1,9%, a u odnosu na decembar/prosinac 2013. godine niži je za 2,9%.

U ovom mjesecu najveći pad indeksa cijena registrovan/registriran je u oblasti Štampanja i umnožavanja snimljenih zapisa za 12,9%, te u oblasti Proizvodnje koksa i rafiniranih naftnih proizvoda za 3,7%.

U ostalim oblastima indeksi cijena se nisu značajnije mijenjali.

U maju/svibnju 2014. godine indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda na inostranom/inozemnom

tržištu niži je za 0,7% u odnosu na prethodni mjesec, u odnosu na isti mjesec prethodne godine niži je za 3,5%, a u odnosu na decembar/prosinac 2013. godine niži je za 1,3%.

U ovom mjesecu najveći pad indeksa cijena je registrovan/registriran u oblasti Proizvodnje i snabdijevanja/opskrbe električnom energijom, gasom/plinom, parom i klimatizaciji za 26,1%, te u oblasti Proizvodnje hemikalija/kemikalija i hemijskih/kemijskih proizvoda za 4,7%. Najveći rast indeksa cijena je registrovan/registriran u oblasti Proizvodnje odjeće za 4,6% i u oblasti Proizvodnje proizvoda od gume i plastičnih masa za 3,2%.

U ostalim oblastima indeksi cijena se nisu značajnije mijenjali.

Indeksi potrošačkih cijena

Ukupan indeks potrošačkih cijena u maju/svibnju 2014. godine viši je za 0,1% u odnosu na prethodni mjesec.

Posmatrano po odjeljcima COICOP klasifikacije (Classification of Individual Consumption by Purpose), rast cijena registrovan je u odjeljcima: Odjeća i obuća za 1,4%, Zdravstvo za 0,4%, Prevoz i Ostala dobra i usluge 0,2% i Alkoholna pića i duhan i Restorani i hoteli za 0,1%.

Cijene su niže u odjeljku Hrana i bezalkoholna pića za 0,1%. U ostalim odjeljcima cijene se nisu mijenjale u ovom mjesecu.

Ukupan indeks potrošačkih cijena u maju/svibnju 2014. godine niži je za 0,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na decembar 2013. godine je viši za 0,6%.

Za pet mjeseci ove u odnosu na isti period prethodne godine ukupan indeks potrošačkih cijena je niži za 1,3%, a u posljednjih dvanaest u odnosu na prethodnih dvanaest mjeseci niži je za 0,9%.

Ukupan indeks potrošačkih cijena u maju/svibnju 2014. godine je niži za 0,4% u odnosu na prosjek 2013. godine a u odnosu na prosjek 2010. godine viši je za 5,0%.

Prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po područjima KD BiH 2010. april/travanj 2014. godine

Prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenom za april/travanj 2014. godine, u FBiH, iznosi 836 KM, i nominalno je viša za 0,6%, a realno za 0,2%, u odnosu na prethodni mjesec.

U odnosu na isti mjesec prethodne godine prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenom za april/travanj 2014. godine, nominalno gledano ostala je na istom nivou, dok je realno viša za 1,1%.

Prosječna bruto plaća po područjima KD BiH 2010. april/travanj 2014. godine

Prosječna mjesečna isplaćena bruto-plaća po zaposlenom za april/travanj 2014. godine, u FBiH, iznosi 1.277 KM, i nominalno je viša za 0,7%, a realno za 0,3%, u odnosu na prethodni mjesec.

U odnosu na isti mjesec prethodne godine, prosječna mjesečna isplaćena bruto-plaća po zaposlenom za april/travanj 2014. godine, nominalno je viša za 0,1%, a realno za 1,2%.

Humanitarna pomoć i civilna zaštita

U skladu sa svojom dugogodišnjom obavezom pružanja pomoći žrtvama nesreća diljem svijeta, EU je od 1992. poslala humanitarnu pomoć u više od 140 zemalja.

Unija pruža pomoć ljudima u nevolji, bilo da je riječ o sukobima koje je izazvao čovjek bilo o prirodnim katastrofama i bez obzira na njihovu nacionalnost, vjeru, spol ili etničko porijeklo. Tim opsežnim aktivnostima odgovara na porast broja ozbiljnih kriza u svijetu te ispunjava svoju obavezu preuzimanja vođstva kad je riječ o pružanju pomoći žrtvama.

Evropska komisija je od 2010. uspostavila jači i efikasniji evropski mehanizam poduzimanja mjera u slučaju katastrofa unutar i izvan EU. Humanitarna pomoć i civilna zaštita EU sada su združene u jednu organizaciju te su tako učinkovitije i nadopunjuju se kako bi se odgovorilo na potrebe koje su posljedica sukoba ili katastrofe.

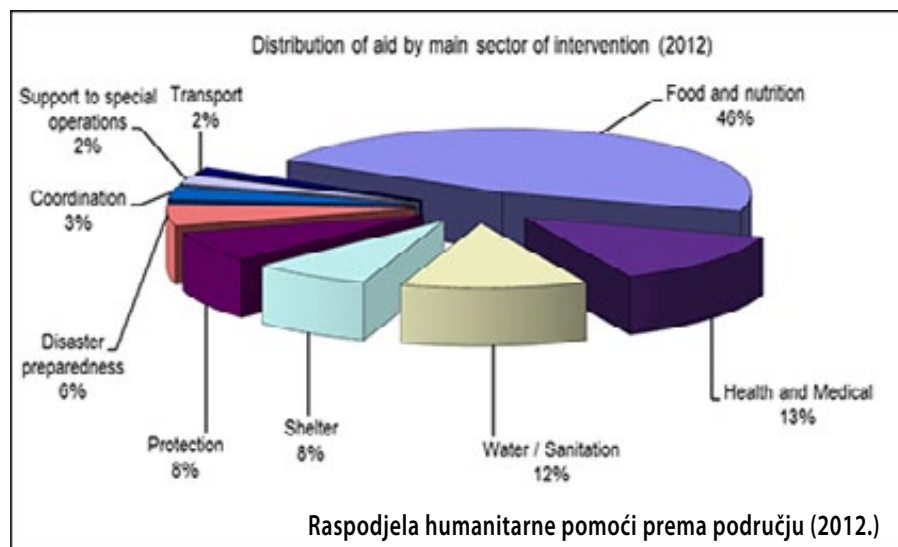
Humanitarna pomoć

EU pomaže na svim velikim kriznim područjima diljem svijeta, uključujući Bliski Istok i Afriku. Obaveza joj je pridonijeti spašavanju života, smanjenju patnje i zaštiti sigurnosti i

dostojanstva pogođenog stanovništva. Godišnji budžet za humanitarnu pomoć posljednjih godina kreće se oko milijardu eura, što iznosi nešto više od dva eura po građaninu EU. Uprkos ograničenim sredstvima, EU svake godine pomaže oko 120 miliona ljudi.

Za humanitarnu pomoć EU nadležan je Odjel za humanitarnu po-

moć i civilnu zaštitu Evropske komisije (ECHO). EU humanitarnu pomoć ne pruža direktno, već finansira i koordinira partnerske organizacije koje djeluju na terenu. U cijelom ih je svijetu više od 200 i među njima su nevladine organizacije, međunarodne organizacije i agencije UN-a.

- EU finansira pomoć u obliku:
- osnovnih potrepština (hrana, smještaj i lijekovi),
- izgradnje otpornosti i smanjenja rizika od katastrofa,
- zdravstvenih timova,
- stručnjaka za uklanjanje mina,
- prevoza,
- logističke potpore.

Pomoć u nuždi usmjerava se tamo gdje je najpotrebnija – na krizna područja ili u kampove za izbjeglice ili raseljene osobe. Pomoć pri katastrofama i pomoć u nuždi po definiciji su uglavnom kratkoročne. Operacije koje finansira EU obično traju do 12 mjeseci. Međutim, kad humanitarna pomoć istekne, korisnici moraju biti spremni preuzeti stvari u svoje ruke ili je potrebno osigurati dugoročniju razvojnu pomoć. EU želi spriječiti prijevremeno ukidanje pomoći te stoga od partnerskih organizacija na terenu zahtijeva da u nacrt projekta uključe i izlaznu strategiju nakon koje bi usluge koje pružaju trebali prenijeti na lokalna tijela ili, u protivnom, omogućiti da ih preuzmu druge strukture pomoći.

Radi efikasnijeg rješavanja kriza programom volontera za pružanje humanitarne pomoći EU (2014 – 2020.) omogućava se da oko 18.000 evropskih građana dobrovoljno sudjeluje u projektima koje finansira EU širom svijeta. U momentu završetka, programom će biti osposobljeno oko 4.000 volontera koji će se povezati s

humanitarnim organizacijama koje će ih onda rasporediti u zemlje pogođene katastrofom, 4.000 volontera i članova nevladinih organizacija iskoristit će mogućnosti osposobljavanja i izgradnje kapaciteta, a 10.000 volontera moći će na mreži podržavati pro-

jekte u svojim zemljama.

Civilna zaštita

Evropska komisija ima ključnu ulogu pri koordinaciji mjera civilne zaštite u kriznim situacijama u Evropi i svijetu, što joj je omogućeno mehanizmom EU za civilnu zaštitu. Operativno središte mehanizma je Koordinacijski centar za odgovor na hitne situacije (ERCC) koji od svog osnivanja 2013. neprestano prati postojeće i potencijalne krize u svijetu. U centru se koordinira komunikacija između pogođene zemlje, stručnjaka na terenu i 32 zemlje učesnice (28 država članica EU, Island, Lihtenštajn, Makedonija i Norveška). Pomoć koju nude ove zemlje prilagođava se potrebama zemlje pogođene katastrofom.

Mehanizmom EU za civilnu zaštitu pružena je pomoć u više od 80 hitnih slučajeva (2010 – 2013.):

- trostruka katastrofa u Japanu (2011.)
- građanski rat u Siriji
- šumski požari u južnoj Evropi i na Balkanu
- poplave u srednjoj Evropi.

Novim zakonodavstvom u području civilne zaštite koje je na snazi od januara 2014. omogućava se okvir za bližu suradnju u pogledu sprečavanja katastrofa, procjene rizika, pripremljenosti i planiranja, uključujući redovnije zajedničko osposobljavanje i vježbe za evropske timove civilne zaštite. Države članice EU mogu i dobrovoljno udružiti svoje kapacitete i stručnjake.

*Pripremila: L. Sadiković
(l.sadikovic@kfbih.com)*

14th edition

XIV edizione
XIV izdanje

FORUM

of the Adriatic and Ionian
Chambers of Commerce

Forum delle Camere di Commercio
dell'Adriatico e dello Ionio

Forum gospodarskih komora
jadransko-jonskog područja

THE ADRIATIC AND IONIAN MACROREGION:
THE ROLE OF CHAMBERS OF COMMERCE
IN THE NEW ECONOMIC SCENARIO.

from 10th to 12th June 2014

dal 10 al 12 giugno 2014
10.-12. lipnja 2014

Macroregione Adriatico Ionica:
il ruolo delle Camere di Commercio nei nuovi scenari economici.

Jadransko jonska makroregija:
uloga gospodarskih komora u novom gospodarskom scenariju.

Corfu, Greece

Hotel "Holiday Palace"

www.forumaic.org

FORUM

delle Camere di Commercio dell'Adriatico e dello Ionio
of the Adriatic and Ionian Chambers of Commerce
Gospodarskih Komora Jadransko-jonskog područja

CONTACT

Forum of Adriatic and Ionian Chambers of Commerce
c/o Ancona Chamber of Commerce
Piazza XXIV Maggio 1, 60124 Ancona - ITALY
tel. +39 071 5898266/249
fax +39 071 5898255

segreteria.forum@an.camcom.it
www.forumaic.org

**TO SUBSCRIBE
CLICK HERE**

PER ISCRIVERTI CLICCA QUI
PRIJAVNICA

Zajednički interesi osnov razvoja

Forum privrednih/gospodarskih komora Jadransko-jonske regije održan je od 10. do 12. lipnja 2014. godine na Krfu, pod pokroviteljstvom Evropskog parlamenta. Tema Foruma bila je: „Jadransko-jonska makroregija: Uloga privrednih/gospodarskih komora u novom ekonomskom scenariju“. Plenarna sjednica posvećena glavnoj temi, održana je 10. lipnja, a 11. lipnja okrugli stolovi za ribarstvo i akvakulturu, turizam, poljoprivredu, zaštitu životne sredine, transport i žensko poduzetništvo.

U okviru okruglog stola za poljoprivredu, predsjednici privrednih/gospodarskih komora Jadransko-jonske regije potpisali su Deklaraciju o Mediteranskoj ishrani, kojim su se ove asocijacije gospodarstvenika obvezale da će poticati i zastupati ovaj način ishrane u svojim zemljama.

Izborom Grčke za domaćina skupa, dat je značaj Forumu, u vrijeme kada ona predsjedava Evropskom unijom, ali i time što se održava i neposredno prije objavljivanja Akcionog plana buduće makroregije.

Upravni odbor i Skupština Foruma

Na sjednicama Upravnog odbora i Skupštine Foruma privrednih/gospodarskih komora Jadransko-jonske regije, održanim 12. lipnja 2014. na Krfu, razmatrani su i usvojeni završna bilanca za 2013. godinu i proračun za 2014. Takođe su usvojene izmjene pravilnika o financijskom poslovanju Foruma i o dodjeli brenda Adrion.

Prezentirane su aktivnosti Foruma tijekom 2013. kao i operativne smjernice rada, usklađene sa osnivanjem Jadransko-jonske makroregije.

Za održavanje narednog XV Foruma Jadransko-jonskih privrednih komora pristigle su četi-

ri kandidature komora Ravene, Matere, Rijeke i Drača, koje će razmatrati Upravni odbor u drugoj polovini ove godine.

Održani su i sastanci Odbora revizora i Međunarodnog jadransko-jonskog arbitražnog suda.

Predsjednici privrednih/gospodarskih komora regije, u svojstvu koordinatora radnih stolova u okviru Foruma, predstavili su zaključke sa okruglih stolova za ribarstvo i akvakulturu, poljoprivredu, žensko poduzetništvo, transport, turizam i zaštitu životne sredine, kao i radne grupe za upravljanje projektima EU.

Poljoprivreda

Tema – Projekat MEDDIET: Međunarodni kapitalizacijski sastanak na temu mediteranske ishrane

Koordinator – Jago Lasić, predsjednik Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH

Okrugli stol o poljoprivredi kojim je predsjedavao razmatrao je temu koja se može smatrati jednom od ključnih tema buduće Jadransko-jonske makroregije: Mediteranska ishrana.

Zahvaljujući projektu MEDDIET koji je financiran od strane ENPI CBC MED, bili smo u mogućnosti da produbimo ovu temu zahvaljujući brojnim izlaganjima, i od strane institucija koja predstavljaju dio partnerskog projekta, kao i od strane drugih stručnjaka iz ove oblasti, koji su posebno pozvani iz raznih zemalja Jadransko-jonske makroregije.

Cilj ove godine je bila razmjena stavova o ovom posebnom pitanju, sa jedne strane produblivanjem nekih instrumenata za podizanje nivoa svijesti o mediteranskoj ishrani koji su promovirani od strane projekta MEDDIET (smjernice za škole i lokalne vlasti i oznaka kvaliteta MEDDIET za ugostitelje), a sa druge naglašavajući specifičnosti svake zemlje Makroregije i kroz prezentaciju pilot projekata i najboljih praksi.

Iz raznih izlaganja su proistekle pojedine teme o kojima se djelimično govorilo prošle godine, takođe u okviru okruglog stola o poljoprivredi. Naime, i mediteranski način ishrane je takođe snažno povezan sa temom kvaliteta, sanitarne ispravnosti i usklađenosti sa evropskim i međunarodnim standardima prehrambenih proizvoda, kao neophodnih preduvjeta ne samo za zdravlje i dobrobit potrošača, nego i za njihovu veću konkurentnost na međunarodnim tržištima.

Nabrojaćemo, kratko, neke od tema o kojima su razmijenili mišljenje sudionici Stola, sa ciljem da se nastavi u skoroj budućnosti suradnja između raznih privrednih/gospodarskih komora, ali i sa drugim javnim i privatnim institucijama koje rade na ovom sektoru:

- Prepoznati temu mediteranske dijetae kao jednu od glavnih tema, prema kojoj treba usmjeriti razne inicijative na lokalnoj i međunarodnoj razini u okviru Jadransko-jonske makroregije, i šire na cijelom mediteranskom području. Mediteranska ishrana, pored toga što je dio svjetske baštine (UNESCO), mora prije toga biti priznata i mora se snažno potvrditi kao inteligentni kulturni model, koji se ne odnosi samo na pravilnu ishranu, nego i na kvalitet života, koji se upravo u okvi-

ru Jadransko-jonske makroregije mora više afirmirati.

- Izražena je spremnost da se uspostavi komunikacija između već postojećih inicijativa/projekta i da se promoviraju novi zajedno, gledajući sa posebnom pažnjom programe teritorijalne suradnje u okviru Jadransko-jonskog područja i Mediterana. Od posebnog je značaja inicijativa "Taste the Mediterranean", koju je predstavilo Hrvatsko udruženje liječnika i „Inicijativa egejske kuhinje”, koju je prezentirala Privredna komora otoka Ciklada.

- Tema mediteranske dijetae, sa svim svojim posljedicama po zdravlje, kvalitet poljoprivrednih proizvoda i stil života, moraju obvezno imati i pozitivan uticaj na turizam, odnosno postati instrument za promoviranje tih područja. Dakle, dužnost nam je da se zalažemo da mediteranska ishrana postane vrijednost i instrument koji se mora primijeniti u kontekstu inicijativa koja govori baš o „održivom turizmu”.

- Zajednički je istaknuta potreba da projekti kao što je MEDDIET budu korisni i za senzibiliziranje politike na razini svake pojedinačne zemlje, budući da su snažni interesi da na tržištu prevladaju, ne oni proizvo-

di koji su kvalitetni, nego oni koji su jeftiniji i pristupačniji. Iz ovoga proizilaze i negativne posljedice po zdravlje: (najviša stopa gojaznosti je u najsiromašnijim slojevima društva). Stoga se pozivaju sve privredne komore da postane jedan od glavnih zagovornika ove akcije za podizanje svijesti kako nacionalne politike, tako i na regionalnom i lokalnom nivou.

- Još jedna tema koja se pojavila je ona vezana za potrebu da ugostitelji ili barem svi privredni subjekti koji žele ulagati u mediteranski način ishrane (uključujući donošenje oznake kvaliteta koja se odnosi upravo na mediteransku dijetu), nađu privredni i poslovni interes koji bi ih mogao poticati i u svijetlu konstatiranje i priznavanje društvene važnosti njihovog angažiranja prema potrošaču: (naprimjer, bilo je govora o poreskim olakšicama ili bankarskim kreditima pod povoljnim uvjetima, ili drugim instrumentima poticaja, itd.)

- Tema visoke cijene kvalitetnog prehrambenog proizvoda, je skrenula pažnju i na temu inovacija u poljoprivredi i u prehrambenom lancu. Zemlje Makroregije, sa ciljem da mediteranska ishrana stvarno postane

prepoznatljiv element ovog područja, moraju ulagati ne samo u edukaciju i podizanje svijesti, nego i u nove tehnologije vezane baš za ovaj lanac, da bi pokušali smanjiti troškove gotovog proizvoda i to na način da ovaj posljednji bude visokog kvaliteta, ali u isto vrijeme dostupan svima.

U okviru ovogodišnjeg Okruglog stola o temi poljoprivrede potpisan je važni dokument o obavezi (MEDDIET deklaracija) od strane predsjednika privrednih komora Foruma koji su prisutni na Krfu, a dolaze iz raznih zemalja Jadransko-jonske makroregije, zajedno sa drugim partnerima u projektu, kao što je grčka privredna komora iz Messinian-a i Kulturna fondacija „Putevi maslina”, kao i drugih organizacija koje su učestvovala u radu okruglog stola, kao što je Federalni Agromediterranski zavod (BiH) i Hrvatsko udruženje liječnika i Vitaminoteka Nutrition Consulting (Hrvatska).

Ovaj dokument, koji će moći potpisati dalje i druge zemlje u okviru nastavka aktivnosti na projektu MEDDIET, predstavlja prvo važno konkretno zajedničko opredjeljenje da rade zajedno na ovu temu, za koju se se nadamo da će biti prioritet i u okviru budućeg Akcionog planu EUSAIR.

Žensko poduzetništvo

Tema – Istraživanje, inovacije i razvoj MSP-a / izgradnja kapaciteta

Koordinator – Terzina Orlić, predsjednica Županijske komore Dubrovnika

Od prošlog Foruma, održan je 8. Kongres poduzetnica Jadransko-jonskog područja u Dubrovniku, 24. i 25. listopada 2013. godine, o temi „Banke u ekonomskoj krizi - žensko poduzetništvo”. Posljedično zaključcima Kongresa, napravljena je anketa o financiranju ženskog poduzetništva u pojedinim zemljama sudionicama Foruma.

Opći je utisak ankete da sve zemlje imaju manje ili više programe (bespovratne podrške, krediti, sufinanciranje programa, bankarske garancije, itd) za žene poduzetnice, kako programe resornih ministarstava pojedinih vlada, tako i one lokalnih institucija. Naravno, u situaciji sadašnje krize ovi su programi smanjeni ili ukinuti.

Stoga je prijedlog da u Akcioni plan Jadransko-jonske makroregije i njenu Strategiju svakako uđe odredba/opredjeljenje o podsticanju ženskog preduzetništva na jadransko-jonskom području, po uzoru na Akcioni plan I Strategiju Dunavske makroregije.

Time bi svi naši dosadašnji naponi u radu okruglog stola za žensko poduzetništvo, u ovih 14 godina Foruma, našli uporište za dalje aktivnosti i poticaj poduzetnicama u novoj, trećoj evropskoj makroregiji.

Potreban je integrirani pristup u daljem širenju kulture ženskog poduzetništva, preko svih oblika financijskih mjera, infrastrukture, do podizanja svijesti o potrebi i važnosti uključivanja žena u privredne aktivnosti pojedinih država, pa time i Makroregije.

Ne želimo da sve naše aktivnosti ostanu samo san, a uvjereni smo da će uz pomoć Foruma ovakav prijedlog biti usvojen u spomenutim dokumentima.

- Radi racionalizacije troškova učesnice okruglog stola su prihvatile zaključak sa 8. Kongresa poduzetnica da se navedeni kongresi ubuduće održavaju svake druge godine.

- *Povodom implementacije Strategije Jadransko-jonske makroregije, predlaže se svim gospodarskim komorama, članicama Foruma, da pozovu svoje poduzetnike poduzetnice na Izložbu hrane i pića HISTRIA, koja će se u veljači 2015. održati u Puli, Hrvatska. Komorama će se ustupiti izlagački prostor za njihove poduzetnike, bilo pojedinačno bilo kroz zajednički jadransko-jonski nastup, bez naknade.*

- Nastaviti rad na statističkom praćenju žena u poduzetništvu u pojedinim zemljama, kao ključne baze za buduće projekte ženskog preduzetništva Jadransko-jonske makroregije.

- Takođe, raditi na donošenju Strategije razvoja ženskog poduzetništva u zemljama koje je još nemaju.

Turizam i zaštita životne sredine

Tema – Održivi turizam / Čuvanje, zaštita i poboljšanje kvalitete okoliša

Koordinatori – Rodolfo Giampieri, predsjednik Privredne komore Ankone / Vidoje Vujić, predsjednik Županijske komore Rijeka

Tokom okruglog stola pažnja je posvećena povećanju turističke atraktivnosti regije podržavanjem održivog razvoja kopnenog, primorskog i pomorskog turizma kao i očuvanju i unapređenju kulturnog naslijeđa, između ostalog, poboljšanjem kvaliteta turističkih usluga i promoveranjem zajedničkog regionalnog brendiranja uz smanjenje sezonske potražnje i ograničavanje njenog uticaja na životnu sredinu.

Osnovne teme okruglog stola bile su: sve složenije potrebe turističkog tržišta, prepoznatljivost Jadransko-jonskog područja kao jedinstvenog integriranog turističkog sistema na međunarodnom nivou, sezonalnost - koncentracija turističke djelatnosti na ljeto, produženje turističke sezone, očuvanje prirodne i kulturne baštine.

Poseban akcenat stavljen je na promociji brenda „Adriion“ u svim zemljama Jadransko-Jonske regije, jačanje imidža Jadranskog i Jonskog područja kao turističke destinacije u cjelini, a posebno na međunarodnim tržištima, s naglaskom na raznovrsnost i brojnost turističkih proizvoda, kao i promocija održivog razvoja krstarenja i nautičkog turizma. Ostvarivanje povezanosti tih oblika turizma s drugim oblicima regionalnog ekonomskog razvoja. Turistički sektor se suočava sa konstantnim izazovima da bude inovativan i da unapređuje svoju konkurentnost. Ovo regionalno povezivanje treba pomoći zainteresiranim stranama u turizmu da se uhvate u koštac sa unutrašnjim i vanjskim izazovima poput povećanja konkurentnosti drugih destinacija, sezonskog karaktera turizma, rastućim zahtjevima za nestandardnim uslugama. Primjeri dobre prakse u oblasti razvoja regionalnih klastera kao i diverzifikacija treba da podstaknu lokalne zajednice (npr. priobalne, ruralne i urbane) da izrade svoje akcione planove za integrirani teritorijalni razvoj.

A kada je u pitanju zaštita životne sredine ukazano

je na neophodnost poboljšanja kvaliteta životne sredine regionalnih ekosistema i očuvanje njihovog biodiverziteta; zaštita zdravlja ljudi; mudro i racionalno korišćenje prirodnih resursa; osiguranje integracije životne sredine u okviru strategije.

Transport

Tema – Povezivanje regije

Koordinator – Plato Marlafekas, predsjednik Privredne komore Akia

Ovogodišnja radna grupa vezana za temu transporta, imala je zapažen uspjeh što se tiče posjećenosti, ali isto tako i kada je u pitanju kvalitet broja izlaganja.

Istaknuto je da je kvalitet infrastrukture važan i neophodan za sam prijevoz, ali i uopće za razvoj teritorija. Infrastrukture podižu nivo transporta, stvaraju nova radna mjesta, dodaju vrijednost i stoga predstavljaju sastavni dio alata politike razvoja teritorija.

Važno je naglasiti da pravilan transporta danas prolazi kroz integraciju među infrastrukturama koje obuhvataju sve vrste prijevoza: avion, automobil, vlak, željeznicu.

Sa ove tačke gledišta ključna je uloga intermodalnih platformi, prvenstveno kao točke međusobne povezanosti između cestovnog i željezničkog transporta i u okviru održivog razvoja, prema zahtjevu EU. I ne samo to: potrebno je uz intermodalni transportni sastav

ojačati i logistiku, jer je upravo ona pravi pokretač razvoja zapošljavanja i glavni izvor prihoda.

Segment ro-pax – najvažniji segment jadranske i jonske luke, bilježi pad u svim lukama, izuzev u Trstu, zahvaljujući konsolidaciji prometa sa Turskom. Nasuprot tome, kružna putovanja i dalje bilježe porast, koji je pet posto, a predviđa se i dalji rast, uzrokovan bogatijom ponudom i iznalaženjem novih potencijalnih kupaca.

Tokom sastanka je predstavljen i region Baltika i iznesena su iskustva i pozitivni primjeri iz prakse, koji se mogu prenijeti i primijeniti na Jadransko-jonsku makroregiju.

S obzirom na njihov položaj na raskrsnici evropskih puteva, koji vode od istoka na zapad i sa sjevera ka jugu, Jadransko i Jonsko more predstavljaju važan prometni pravac roba, putnika i energije. Više centralno evropskih zemalja, bez izlaza na more u velikoj mjeri zavise od luka ovog makro-regiona u pogledu izvoza i uvoza. Konkurentnost tih luka zavisi, između ostalog, od njihove sposobnosti da unaprijede interoperabilnost načina transporta integriranjem prekomorskog, unutrašnjeg vodenog i kopnenog prijevoza, uključujući TEN-T (transport trans-evropskom mrežom), i da se prilagode resursno efikasnim i ekološki neškodljivim modelima upravljanja.

Brodarstvo, jak adut zemalja u makro-regiji i pred-

stavlja osnov daljeg ekonomskog razvoja. Rigorozna primjena pravila EU i međunarodnih pravila, na kraju će doprinijeti razvoju kvaliteta isporuke, što rezultira ujednačavanjem uvjeta, potiče mobilnost i postepeno priprema zemlje kandidate i potencijalne kandidate za članstvo u EU. Težiće se uspostavljanju kulture poštovanja postojećih pravila EU i međunarodnih pravila.

Tu su i prolazi više putničkih brodova godišnje u odnosu na druge regione, čak i ako još uvijek postoji jaz u pogledu redovnih međunarodnih pomorskih linija za prijevoz putnika, dok se povećava transport nafte i gasa.

Održive i sigurne kopnene i prekomorske veze su fundamentalne za jačanje društvenih i komercijalnih veza preko i izvan Jadransko-jonske regije i od ključnog su značaja za očuvanje vitalnosti udaljenih zajednica.

Jadransko-jonska regija je važna raskrsnica puteva za energetska pitanja. Energetska infrastruktura treba da bude razvijena i optimizirana u ovoj oblasti (npr. energetske plinski koridori, na osnovu međudržavnih memorandumu o razumevanju).

Pored toga, koncept prstena Energetske zajednice će omogućiti regiji povećanje suradnju na projektima energetske infrastrukture, uzimajući u obzir intersektorske aspekte (životna sredina, promet, pomorstvo). Veze između plinovoda takođe treba istražiti (Trans jadranski naftovod i planirani jonsko-jadranski plinovod).

Pažnju treba posvetiti regionalnim neusklađenostima i preprekama, uklanjanjem uskih grla u okviru ključnih prometnih i energetske infrastrukture. Takođe, fokus treba biti na upravljanju kopnenim i morskim koridorima i interoperabilnost vidova transporta.

Ribarstvo i akvakultura

Tema – Upravljanje inovativnim pomorskim i morskim rastom

Koordinator – Velimir Mijušković, predsjednik Privredne komore Crne Gore

- Za implementaciju buduće strategije jako je bitno uključivanje svih zainteresiranih subjekata od početka, kao i njihovo povezivanje. Potrebno je ojačati aktivnosti na formiranju klastera, bilo u okviru samog ribarstva i marikulture, tako i povezivanje sa drugim sektorima.

Uzimajući u obzir da neke od zemalja Jadransko-jonske regije već imaju ovakve sisteme udruživanja, a neke su tek na početku, trebalo bi u narednom programskom periodu pripremiti projekte koji bi pomogli osnaživanju ovog procesa, a ujedno i povećanju konkurentnosti Regije. Naime, formiranje klastera ne treba posmatrati samo u okviru jedne države, već u makro regiji, odnosno regionalno uvezivanje zainteresiranih subjekata i na taj način njihovo ojačavanje za nastup na trećim tržištima.

- Integrirano upravljanje obalnim područjem predstavlja polazište na osnovu kojeg će se izbjeći konflikti, preklapanje aktivnosti i neravnomjeran razvoj djelatnosti. S obzirom na ogroman pritisak na obalno područje, akcioni planovi u ribarstvu i marikultruri moraju biti usaglašeni sa prostornim planovima kao i planovima upravljanja.

- Riba ulovljena po principima održivog ribolova i

Who loves himself, follow me. MedDiet.

Regardless, the consumption of pre-packaged and processed food, rich in salt and fats, has tripled in entire Mediterranean area during the last decades, together with an increase of obesity and cardiovascular diseases. It's necessary to contrast the negative trend pushes for a damaging and unhealthy diet by reinforcing the Mediterranean identity.

So, the MedDiet project aims to spread awareness in customers and SMEs about the importance to preserve the unique and healthy traditions of the Mediterranean diet.

The project expected activities will be oriented to students and SMEs (most of all the restaurateurs). Med Diet provide to involves the Chambers of Commerce, schools, institutions, local authorities and enterprises, all aiming to the same target: protecting the Mediterranean Diet in Italy, Egypt, Greece, Lebanon, Spain and Tunisia.

Contacts

Antonia del Principe Policy Officer for the sectors of Made in Italy, Unicommerce
antonia.delprincipe@unicommerce.it - +39 0432 6225

The project MedDiet is implemented under the ENPI CBC Mediterranean Sea Basin Programme (www.enpi-cbcmed.eu). Its total budget is 4,99 million Euro and it is financed, for an amount of 4,47 million Euro, by the European Union through the European Neighborhood and Partnership Instrument. The ENPI CBC Med Programme aims at reinforcing cooperation between the European Union and partner countries regions placed along the shores of the Mediterranean Sea.

This publication has been produced with the financial assistance of the European Union under the ENPI CBC Mediterranean Sea Basin Programme. The contents of this document are the sole responsibility of the organizers and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union or of the Programme's management structures.

akvakultura bazirana na naučno potkrijepljenim činjenicama u čistoj životnoj sredini, daje šansu za proizvodnju ekološki zdrave hrane i ujedno formiranje zajedničkog prepoznatljivog brenda, koji će obogatiti turističku ponudu svih u regiji.

- Zdravstvena sigurnost ribe i drugih živih morskih organizama, kao i sigurnost u smislu dovoljne njihove proizvodnje predstavljaju izazov za regiju. I u ovom segmentu smo na različitim nivoima razvoja, stoga bi svima nama dobro došli projektni prijedlozi, koji bi bili sa jasno definiranim ciljevima, kao i ulogom svih partnera, posebno sa ulogom partnera, koji su uspostavili sve programe monitoringa zdravstvene sigurnosti ribe i ostalih morskih organizama.

- I pored povezivanja i opredjeljenja da svi radimo u cilju regionalnog razvoja potrebno je i da svi ponosom sačuvamo neke svoje specifičnosti i tradicionalne djelatnosti.

U ovom momentu je bitno očuvati specifične vrste ribolova, koje suštinski nisu komercijalne, već više imaju karakter dodatnog osiguranja egzistencije, ali predstavljaju kulturuloško bogatstvo i raznovrsnost načina življenja u ovom dijelu Mediterana.

Na taj način, između ostalog, treba doprinijeti očuvanju života na udaljenim otocima, kao manje razvijenim sredinama obalnog područja Jadransko-jonske regije. Naime, mjere ribarske politike treba prilagoditi, tako da ne dovode u pitanje opstanak ove vrste ribolova, u isto vrijeme ne remeteći principe održivog ribolova.

Upravljanje projektima EU

Tema – Novi program EU finansiranja 2014 - 2020: mogućnosti za privredne/gospodarske komore

Koordinator – Davide Frulla, Privredna komora Ankona

Na početku okruglog stola koordinator Davide Frulla je upoznao sve prisutne sa projektima koji su implementirani u prethodnom periodu a u kojima je JJF bio prepoznat kao partner odnosno pridruženi partner.

Svi prisutni, kojih je za razliku od prethodnih godina na ovom okruglom stolu bilo oko četrdeset, su zamoljeni da se predstave, da predstave ukratko projekte koje implementiraju, očekivanja od budućih programa podrške kao i prioritetne sektore. Sektori koji su predstavljeni kao prioriteti za većinu učesnika su: poljoprivreda, turizam, ribarstvo i ICT.

Glavna diskusija je vođena o budućem sudjelovanju Komora Jadransko-jonske regije u podnošenju projektnih prijedloga, za sve programe podrške u periodu 2014 - 2020. Razmatrano je da li Komore mogu samostalno sudjelovati u pripremi ovih projektnih prijedloga ili je potrebno da budu uvezane sa svim zainteresiranim subjektima zavisno od vrste programa.

Zaključak, na kraju svih diskusija, je da komore trebaju biti partneri organima uprave (regionalnim i lokalnim), kao i predstavnicima znanosti, što će se usklađivati sa uvjetima postavljenim u programima. Predloženo je da Komore iniciraju sastanke sa nadležnim organima uprave kako bi se definirali prioriteti za projektne aktivnosti.

Takođe, potrebno je, u okviru ove radne grupe, formirati i podgrupu, koja bi radila na pisanju projektnih prijedloga. S obzirom na veliki posao, koji u narednom periodu, očekuje sve komore, potrebno je ojačavanje kadrovske potencijala za pisanje i implementaciju projekata.

U narednom periodu svim sudionicima će od strane Sekretarijata JJF biti upućen poseban dokument u kojem je potrebno da sve komore pojedinačno daju svoje predloge u kojim sektorima privrede su zainteresirane sudjelovati kao nosioci odnosno projektni partneri za novi programski period.

Upravljačko tijelo za programe podrške za Jadransko-jonsku regiju biće u italijanskoj regiji Emilija Romanja. Otvaranje poziva za program prekogranične sardanje između Italije, Albanije i Crne Gore očekuje se u prvoj polovini 2015. godine.

*Željana Bevanda dipl. Iur.
(zeljana_bevanda@yahoo.com)*